

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет	Каразінський банківський інститут
Кафедра	Обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит в управлінні бізнес-процесами
Група: АО-21М	заочна форма навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

здобувача вищої освіти **Васильцової Ольги Петрівни**

Кваліфікаційна магістерська робота
допущена до захисту рішенням кафедри
обліку та оподаткування

Протокол № 6 від «05» грудня 2024 р.

Завідувач кафедри
к.е.н., доцент

_____ **Р. О. Піскунов**

Науковий керівник
к.е.н., доцент

_____ **О. С. Абрамова**

м. Харків 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет	Каразінський банківський інститут
Кафедра	Обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит в управлінні бізнес-процесами

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування,
к.е.н., доцент
Р. О. Піскунов

«25» вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Васильцової Ольги Петрівни

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: «ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ»

керівник роботи Абрамова Ольга Сергіївна, к.е.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «25» вересня 2024 року №4601-5_3045

2. Строк подання студентом роботи «20» листопада 2024 року.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

У розділі 1 розкрити сутність та види непрямих податків, визначити роль непрямих податків у фінансовій системі держави; провести аналіз законодавчої бази непрямих оподаткування в Україні.

У розділі 2 надати організаційно-економічну характеристику діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.» Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ) та оцінити основні показники його діяльності; визначити основні аспекти організації обліку непрямих оподаткування компанії; проаналізувати методи управління непрямим податковим навантаженням у проектах міжнародної технічної допомоги.

У розділі 3 визначити особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги; оцінити якість обліково-аналітичного забезпечення компанії за допомогою методики експертного опитування; оцінити та узагальнити результати досліджень, надати рекомендації щодо обліку, аналізу та аудиту непрямого оподаткування компанії; дослідити перспективи розвитку проектів матеріально-технічної допомоги у контексті непрямого оподаткування в Україні.

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи
1	Вибір здобувачем теми кваліфікаційної магістерської роботи
2	Затвердження плану і завдання кваліфікаційної магістерської роботи
3	Виконання кваліфікаційної магістерської роботи
4	Здача кваліфікаційної магістерської роботи керівнику
5	Підпис кваліфікаційної магістерської роботи у керівника
6	Подача кваліфікаційної магістерської роботи на кафедру для перевірки на наявність запозичень з інших документів
7	Допуск завідувачем кафедри до захисту кваліфікаційної магістерської роботи
8	Захист кваліфікаційної магістерської роботи

5. Дата видачі завдання «25» вересня 2024 року.

Студент

_____ підпис

О. П. Васильцова

ініціали, прізвище

Керівник роботи

_____ підпис

О. С. Абрамова

ініціали, прізвище

РЕФЕРАТ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ НЕПРЯМОГО
ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ»
ВАСИЛЬЦОВОЇ ОЛЬГИ ПЕТРІВНИ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 89 сторінок, 17 таблиць, 16 рисунків, 5 формул, список літератури з 38 найменувань, 1 додаток.

Об'єктом дослідження є облік, аналіз і аудит непрямого оподаткування підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи щодо обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування на прикладі діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ).

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає у вдосконаленні теоретичних положень та практичних рекомендацій із формування методичних засад обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування підприємств України.

Завданнями кваліфікаційної магістерської роботи є: дослідити сутність та види непрямих податків; визначити роль непрямих податків у фінансовій системі держави; провести аналіз законодавчої бази непрямого оподаткування в Україні; надати організаційно-економічну характеристику діяльності компанії; визначити основні аспекти організації обліку непрямого оподаткування компанії; проаналізувати методи управління непрямим податковим навантаженням у проєктах міжнародної технічної допомоги; визначити особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги; оцінити якість обліково-аналітичного забезпечення компанії за допомогою методики експертного опитування; дослідити перспективи розвитку проєктів матеріально-технічної допомоги у контексті непрямого оподаткування в Україні.

За результатами дослідження сформульовані теоретичні та практичні положення, які доведено автором до конкретних пропозицій щодо вдосконалення обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування підприємств України.

Одержані результати можуть бути використані при розробці методичних засад щодо обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування підприємств України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ, НЕПРЯМИЙ ПОДАТОК, ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ, МІЖНАРОДНА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА.

ABSTRACT
AT QUALIFICATION MASTER'S THESIS
«ORGANIZATION OF ACCOUNTING, ANALYSIS, AND AUDIT IN INDIRECT
TAXATION OF UKRAINIAN ENTERPRISES»

VASYLTSOVA OLHA PETRIVNA

The qualifying master's thesis contains 89 pages, 17 tables, 16 figures, 5 formulas, a list of literature with 38 titles, 1 appendix.

The object of the research is accounting, analysis, and audit in indirect taxation for enterprises.

The subject of the study is theoretical and methodological approaches to accounting, analysis, and audit of indirect taxation based on the activities of Chemonics International Inc. and The Partnership Fund for a Resilient Ukraine (PFRU).

The purpose of the qualifying master's work is to improve the theoretical foundations and practical recommendations for developing methodological principles of accounting, analysis, and audit of indirect taxation for enterprises in Ukraine.

The tasks of the qualifying master's thesis are: to study the essence and types of indirect taxes; to determine the role of indirect taxes in the financial system of the state; to analyze the legislative framework for indirect taxation in Ukraine; to provide an organizational and economic description of the company's activities; to identify the main aspects of organizing accounting for the company's indirect taxation; to analyze methods of managing indirect tax burdens in international technical assistance projects; to determine the specific features of auditing a company involved in international technical assistance; to assess the quality of the company's accounting and analytical support using an expert survey methodology; to explore the prospects for the development of material and technical assistance projects in the context of indirect taxation in Ukraine.

According to the results of the study, theoretical and practical provisions were formulated and developed by the author into specific proposals for improving the accounting, analysis, and audit of indirect taxation for enterprises in Ukraine.

The obtained results can be used in the development of methodological principles for accounting, analysis and auditing of indirect taxation for enterprises in Ukraine.

KEY WORDS: ACCOUNTING, ANALYSIS, AUDIT, TAXATION, INDIRECT TAX, TAX BURDEN, INTERNATIONAL TECHNICAL ASSISTANCE.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	10
1.1. Сутність та види непрямих податків	10
1.2. Роль непрямих податків у фінансовій системі держави	15
1.3. Законодавче регулювання непрямих податків в Україні	23
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2 ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ «КІМОНІКС ІНТЕРНЕТІНЛ ІНК.».....	28
2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз основних показників діяльності компанії.....	28
2.2. Основні аспекти організації обліку непрямих податків компанії	37
2.3. Методи управління непрямим податковим навантаженням у проектах міжнародної технічної допомоги	52
Висновки до розділу 2.....	58
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ	60
3.1 Особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги	60
3.2 Експертна оцінка якості обліково-аналітичного забезпечення компанії	64
3.3 Перспективи розвитку проектів матеріально-технічної допомоги у контексті непрямих податків.....	74
Висновки до розділу 3.....	79
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	90

ВСТУП

Забезпечення ефективної організації обліку непрямих податків є критично важливим для підприємств, оскільки помилки або недоліки в оподаткуванні можуть призводити до фінансових втрат, санкцій з боку податкових органів і погіршення фінансового стану компаній. Крім того, аналіз операцій з непрямого оподаткування дозволяє підприємствам оптимізувати свою податкову політику, знижувати ризики та підвищувати прозорість фінансової діяльності.

Особливого значення набуває аудит непрямих податків, який не лише забезпечує перевірку правильності нарахування та сплати податкових зобов'язань, але й виявляє можливі зони ризику та шляхи вдосконалення податкового обліку. Це особливо важливо в умовах посилення контролю з боку податкових органів і переходу до цифровізації податкових процесів.

Таким чином, дослідження питань організації обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування є актуальним як для підприємств, так і для держави, оскільки це сприяє забезпеченню стабільних податкових надходжень, підвищенню прозорості бізнесу та сталому економічному розвитку. Актуальність теми «Організація обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування підприємств України» полягає у важливості вдосконалення системи оподаткування для підприємств у контексті постійних змін в економічній і податковій політиці держави. Непрямі податки, такі як ПДВ та акцизи, відіграють ключову роль у формуванні державного бюджету, але водночас є важким тягарем для бізнесу. Ефективна організація обліку та контроль за сплатою цих податків допомагає уникнути помилок, мінімізувати ризики податкових перевірок та покращити фінансові показники підприємств.

Окрім цього, в умовах інтеграції України до європейського економічного простору постає потреба гармонізації системи оподаткування відповідно до міжнародних стандартів. Це вимагає нових підходів до аналізу та аудиту непрямого оподаткування. Отже, дослідження цієї теми дозволяє виявити прогалини в

законодавстві, оптимізувати податкові процеси та підвищити конкурентоспроможність підприємств на національному та міжнародному ринку.

Актуальність проблеми обліку, аналізу та аудиту непрямого оподаткування підтверджується рівнем її дослідження у наукових працях. Серед українських науковців, які зробили значний внесок у розвиток теорії та методології непрямого оподаткування на різних етапах історичного розвитку, варто відзначити таких, як Воронська О.О. [1], Грідчина М. В., Тропіна В. Б., Варениченко Л. Л. [2], Артюх О. В. [3], Іванишина О. С., Прокопенко І. А., Панура Ю. В. [4], Крисоватий А. І. [5], Іванов Ю. Б. [6] та інші. Аналітичний огляд літературних джерел за темою дозволяє виявити низку праць, присвячених окремим аспектам теми дослідження.

Однак, багато питань залишаються недостатньо опрацьованими або потребують подальшого розвитку в контексті сучасних економічних реалій європейської інтеграції України та недосконалості діючого податкового законодавства.

Метою дослідження є вдосконалення теоретичних положень та практичних рекомендацій із формування методичних засад обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування підприємств України.

Для досягнення цієї мети в роботі визначено такі завдання:

- 1) дослідити сутність та види непрямих податків;
- 2) визначити роль непрямих податків у фінансовій системі держави;
- 3) провести аналіз законодавчої бази непрямого оподаткування в Україні;
- 4) надати організаційно-економічну характеристику діяльності компанії;
- 5) визначити основні аспекти організації обліку непрямого оподаткування компанії;
- 6) проаналізувати методи управління непрямим податковим навантаженням у проектах міжнародної технічної допомоги;
- 7) визначити особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги;
- 8) оцінити якість обліково-аналітичного забезпечення компанії за допомогою методики експертного опитування;

9) дослідити перспективи розвитку проектів матеріально-технічної допомоги у контексті непрямого оподаткування в Україні.

Об'єктом дослідження є облік, аналіз і аудит непрямого оподаткування підприємств. Предмет дослідження: теоретико-методичні підходи щодо обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування на прикладі діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ).

Теоретичною та методологічною основою дослідження стали фундаментальні положення економічної теорії, чинні законодавчі та нормативні акти України, а також наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених. У кваліфікаційній магістерській роботі використано широкий спектр загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, проведено структурний аналіз виконання проектів матеріальної технічної допомоги (МТД), а також застосовано метод експертної оцінки якості обліково-аналітичного забезпечення непрямого оподаткування, метод розрахунку коефіцієнта конкордації для визначення ступеня узгодженості експертної групи. Дослідження включає оцінку впливу непрямого оподаткування на формування доходів державного бюджету України та їх розподіл між соціально-економічними сферами. Особливу увагу приділено аналізу механізмів адміністрування податку на додану вартість (ПДВ) і акцизного податку (АП), їхньому впливу на підприємницьку діяльність, а також відповідності міжнародним стандартам.

Крім того, використано методи порівняльного аналізу, що дозволило оцінити практику застосування непрямих податків в Україні у контексті європейських і світових тенденцій з метою підвищення ефективності діяльності закордонної консалтингової компанії, яка виконує проекти МТД в Україні, шляхом оптимізації податкового планування та адміністрування непрямих податків у межах законодавства України. Запровадження таких методів наукового дослідження забезпечило комплексний підхід до вивчення теми, що дозволяє виробити рекомендації для вдосконалення системи непрямого оподаткування в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні шляхів та розробці рекомендацій і пропозицій з удосконалення обліку, аналізу і аудиту

непрямого оподаткування в Україні на прикладі діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ).

Інформаційною базою магістерської роботи виступили закони та нормативно-правові акти України, що регулюють питання обліку, аудиту, аналізу непрямого оподаткування. Використано національні стандарти бухгалтерського обліку, план рахунків, а також публікації статистичних і наукових установ. Дослідження ґрунтується на роботах вітчизняних і зарубіжних учених, фахівців у галузі оподаткування, практичних даних компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», його фінансовій звітності, усних консультаціях працівників підприємства, а також відкритих даних офіційних сайтів.

Практична цінність роботи полягає в розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку, аналізу і аудиту непрямого оподаткування на прикладі діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ).

Особистий внесок дослідника полягає в тому, що робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі наукові результати, що містяться в роботі, отримані автором особисто. Результати дослідження доповідались, обговорювались та отримали позитивну оцінку на семінарах кафедри обліку та оподаткування ННІ «Каразінський банківський інститут», а також були оприлюднені на секціях міжнародних науково-практичних конференцій [7, 8].

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

1.1. Сутність та види непрямих податків

В умовах сьогодення реформування сучасної системи оподаткування є головним завданням економіки держави. Питанням вдосконалення системи оподаткування приділяється значна увага з моменту отримання незалежності України. На наш погляд, в період економічної трансформації держави, назріла необхідність податково-бюджетного регулювання в Україні замість проведення суто фіскальної податкової політики. Також, на державному рівні визнано гостроту проблеми оподаткування, пов'язаної з надмірністю податкового тягаря [9].

Непрямі податки є важливим елементом податкової системи, які характеризуються низкою специфічних рис. Сутність непрямих податків полягає в тому, що вони не сплачуються безпосередньо платником податків, а перекладаються на кінцевого споживача через ціну товарів або послуг. Тобто податкове зобов'язання формально несе одна особа (платник податку), але фактично податок сплачує інша особа (споживач), оскільки податок включається в кінцеву вартість продукції чи послуги. Це створює механізм, за яким податковий тягар розподіляється серед широкого кола осіб, залежно від їхньої споживчої активності.

До основних особливостей непрямих податків відносять: перекладання податкового тягаря; залежність від обсягів споживання; стабільне джерело бюджетних надходжень; різний вплив на соціальні групи; простий процес адміністрування; можливість впливу на споживання деяких груп товарів.

Непрямі податки є не лише джерелом наповнення бюджету, але й інструментом економічного регулювання. Вони допомагають державі балансувати між стимулюванням розвитку економіки та забезпеченням соціальної справедливості, проте потребують продуманої політики, щоб мінімізувати негативний вплив на найуразливіші верстви населення.

Непрямі податки в більших розмірах сплачуються тими групами населення, які характеризуються вищим рівнем споживання, але податкове навантаження здебільшого відчувають на собі соціальні групи населення з низькими доходами, оскільки вони витрачають більшу частину своїх доходів при купівлі товарів, до ціни яких включено непрямі податки. Саме тому непрямі податки вважаються найбільш соціально несправедливими: вони справляються за формально рівними ставками і кожний покупець сплачує при купівлі товару, роботи, послуги однакову суму податку, але вона неоднакова щодо розміру отримуваних цим платником доходів – чим вони нижчі, тим більшу питому вагу становлять у них непрямі податки [10]. Основні приклади непрямих податків – це податок на додану вартість (ПДВ), акцизи та мита.

ПДВ – найбільш поширений вид непрямого податку. Стягується на кожному етапі виробництва та реалізації товарів чи послуг, але остаточно сплачується споживачем. Акцизний податок – стягується з товарів, які мають високий рівень попиту і особливий характер (алкоголь, тютюн, паливо тощо). Як і ПДВ, акциз включається в ціну товару і сплачується споживачем. Мита – непрямі податки, що стягуються при імпорті чи експорті товарів. Вони також входять до ціни товарів і фактично сплачуються кінцевими споживачами. Непрямі податки забезпечують значний дохід державному бюджету, але їхнім недоліком є регресивний характер, оскільки вони однаково впливають на всіх споживачів незалежно від рівня доходів.

Специфічні непрямі податки стосуються лише конкретних товарів та послуг, перелік яких визначений законодавством. Це означає, що вони застосовуються до обмеженого кола об'єктів, наприклад, до товарів, які мають особливу важливість або специфічний вплив на економіку чи здоров'я населення. Як зазначено Податковим кодексом України [11], специфічними непрямими податками є акцизний збір і мито, які поширюються на такі товари, як алкоголь, тютюн, паливо та інші підакцизні вироби. Тобто універсальні податки охоплюють широкий спектр товарів і послуг, тоді як специфічні податки є більш вибірковыми та застосовуються до певних категорій продукції.

За механізмом стягнення непрямі податки поділяються на одностадійні і багатостадійні. Одностадійними є непрямі податки, що одноразово стягуються на певному етапі товарообігу – акцизний збір і мито. Багатостадійними є непрямі податки, що підлягають стягненню на кожному етапі товарообігу, в Україні це ПДВ, який підлягає сплаті на кожній стадії реалізації товарів і послуг.

За наявністю кумулятивного (каскадного) ефекту непрямі податки поділяють наступним чином:

1) Кумулятивні (каскадні) – непрямі податки, механізм стягнення яких передбачає повторне оподаткування товарів і послуг на всіх стадіях їх обігу.

2) Некумулятивні (некаскадні) – непрямі податки [9], механізм стягнення яких виключає можливість повторного оподаткування товарів і послуг, забезпечуючи однакові податкові надходження за однаковими товарами і послугами незалежно від кількості етапів їх обігу на шляху від виробника до споживача (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація непрямих податків

Класифікаційна ознака	Види непрямих податків
Економічна природа податку	Акцизи
	Мита
Сфера застосування податку	Універсальні
	Специфічні
Механізм стягнення податку	Одностадійні
	Багатостадійні
Кумулятивність податку	Каскадні
	Некаскадні

Джерело: узагальнено автором на підставі [9].

За економічною природою непрямі податки поділяються на акцизи та мита [12]. Акцизи – це непрямі податки на операції з реалізації товарів і послуг, що

встановлюються у вигляді надбавки до ціни їх реалізації (податок на додану вартість і акцизний податок). Мита – це непрямі податки на операції з переміщення товарів через митний кордон держави, які встановлюються у вигляді надбавки на митну вартість цих товарів. В податковій системі України розрізняють вивізні і ввізні мито (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика непрямих податків України

Види непрямих податків	Характеристика податку			
	Економічна природа податку	Сфера застосування податку	Механізм стягнення податку	Наявність кумулятивного ефекту
Податок на додану вартість	Акциз	Універсальний	Багатостадійний	Некумулятивний
Акцизний податок	Акциз	Специфічний	Одностадійний	Некумулятивний
Мито	Мито	Специфічний	Одностадійний	Некумулятивний

Джерело: узагальнено автором на підставі [12].

Непрямі податки забезпечують значний дохід державному бюджету, але їхнім недоліком є регресивний характер, оскільки вони однаково впливають на всіх споживачів незалежно від рівня доходів.

Особливості застосування непрямих податків в Україні та світі мають свої специфічні риси, обумовлені економічними та соціальними умовами кожної країни. В Україні запроваджуються наступні непрямі податки [11]:

1) Податок на додану вартість (ПДВ) – є основним універсальним непрямим податком. Він застосовується до широкого кола товарів та послуг за стандартною ставкою 20%. Для певних видів продукції, як-от ліки та книги, діють пільгові ставки або звільнення від ПДВ.

2) акцизний збір – це специфічний податок, який застосовується до підакцизних товарів, таких як алкоголь, тютюнові вироби, паливо, транспортні засоби. Ставки акцизу можуть залежати від виду товару та його властивостей (наприклад, рівня алкоголю в напоях або обсягу двигуна автомобіля).

3) мито – непрямий податок, який стягується під час імпорту чи експорту певних товарів. Його мета – захист вітчизняного виробника, регулювання торговельних потоків і наповнення бюджету.

У світовій практиці набір непрямого оподаткування дещо ширший:

1) ПДВ або податок з продажу – в більшості країн світу, зокрема в країнах ЄС, ПДВ є стандартним універсальним податком. Ставки ПДВ варіюються від країни до країни, наприклад, у Швеції становить 25%, за винятком продуктів харчування та послуг, таких як плата за оренду готельного номера (12%), а також для продажу публікацій, вхідних квитків на культурні заходи та подорожей у межах Швеції (6%) [13], тоді як у Німеччині стандартна ставка ПДВ становить 19%, до низки товарів та послуг застосовується 7%. У Польщі існує дві загальні ставки ПДВ: стандартна ставка 23% і знижена ставка 8%. Деякі товари та послуги можуть бути звільнені від сплати ПДВ або обкладатися нульовою ставкою. У Сполучених Штатах немає загальнонаціонального ПДВ, як це є у багатьох інших країнах. Натомість використовується система податків з продажу (Sales Tax), яка встановлюється на рівні штатів або навіть міст. Ставки податку з продажу варіюються від штату до штату і можуть складати від 0% до понад 10%. У США немає єдиного федерального ПДВ, але діє податок з продажу, ставки якого встановлюються на рівні штатів. У Канаді [14] існує федеральний податок на додану вартість, який називається GST (Goods and Services Tax) – податок на товари та послуги, ставка якого становить 5%. Також існує PST (Provincial Sales Tax) – провінційний податок з продажу, ставки якого різняться в залежності від провінції. У деяких провінціях введено комбінований податок HST (Harmonized Sales Tax), який об'єднує GST і PST в один податок зі ставками від 13% до 15%.

Таким чином, у Канаді система податків на додану вартість є більш централізованою та схожою на європейську, тоді як у США податки на товари залежать від конкретного штату або місцевості.

2) акцизи – у багатьох країнах, як і в Україні, акцизний податок стягується з товарів, які вважаються соціально або економічно важливими (алкоголь, тютюн, паливо). Проте в деяких державах акцизи можуть поширюватися також на електроніку, транспортні послуги чи розкішні товари.

3) екологічні податки – все більше країн світу запроваджують акцизи та мита на товари, які шкодять навколишньому середовищу, такі як пластикові вироби, або вводять податки на викиди вуглекислого газу (податки на вуглецеві викиди).

4) податки на розкіш – в деяких країнах, таких як Франція чи Італія, є акцизи на предмети розкоші (ювелірні вироби, дорогі автомобілі, люксову нерухомість, приватні джети, яхти), що покликані збалансувати нерівність у споживанні.

Отже, у результаті аналізу можна підсумувати, що непрямі податки мають схожі риси в усьому світі, але ставки, структура та перелік оподатковуваних товарів та послуг можуть значно різнитися в залежності від економічної та політичної ситуації кожної країни.

1.2. Роль непрямих податків у фінансовій системі держави

Непрямі податки відіграють центральну роль у податковій системі України, впливаючи на економічну стабільність. Вони мають як фіскальну, так і регуляторну функції, що дозволяє державі не лише акумулювати кошти, але й впливати на споживчі та виробничі процеси. Непрямі податки є одним із основних джерел наповнення державного бюджету. Ці податки стягуються не безпосередньо з доходів громадян, а через споживання товарів та послуг, що робить їх менш помітними для платників, але саме непрямі податки виконують основні ролі у фінансовій системі держави [15]:

1) суто фіскальна роль: непрямі податки забезпечують стабільні доходи державного бюджету, що важливо для фінансування соціальних, інфраструктурних та інших програм;

2) вплив на споживання – непрямі податки безпосередньо впливають на ціни товарів і послуг, що може стримувати споживчий попит. Наприклад, підвищення ПДВ або акцизів на певні товари (алкоголь, тютюн, паливо) призводить до збільшення їх вартості, що може зменшити споживання цих товарів. Водночас це може мати позитивний ефект з точки зору зменшення шкідливого споживання та стимулювання здорового способу життя;

3) інфляційний вплив: збільшення непрямих податків часто призводить до підвищення цін на споживчі товари, що може спричинити інфляційний тиск. Підвищення ПДВ або акцизів може змусити виробників та продавців підняти ціни, що призведе до зниження купівельної спроможності населення;

4) регресивний ефект, оскільки непрямі податки навантажені більшим чином лягає на громадян із нижчими доходами. Оскільки ці податки стягуються з товарів та послуг, усі споживачі сплачують їх незалежно від рівня доходу. Це може посилювати соціальну нерівність, оскільки менш забезпечені громадяни витрачають більшу частину своїх доходів на споживання;

5) мотиви для тіньової економіки, бо значне податкове навантаження через непрямі податки може спонукати деякі підприємства та споживачів до уникнення їх сплати, що сприяє зростанню тіньової економіки. Особливо це стосується високих акцизів на алкоголь та тютюн, де значна частина продукції може реалізовуватися нелегально;

6) стимулювання експортних галузей з причини, що Україна має механізм відшкодування ПДВ при експорті, що допомагає підтримувати конкурентоспроможність українських товарів на міжнародних ринках. Це сприяє розвитку експорту та залученню іноземної валюти в країну;

7) податкове регулювання, адже непрямі податки також можуть бути інструментом податкового регулювання та стимулювання розвитку певних галузей економіки. Наприклад, зменшення ПДВ на товари першої необхідності або окремі

категорії товарів може стимулювати споживчий попит та підтримати соціально вразливі верстви населення.

Таким чином, вплив непрямих податків на економіку України є комплексним і багатогранним, охоплюючи як позитивні, так і негативні аспекти. Вони забезпечують державі стабільне джерело доходів, але водночас можуть мати негативний вплив на купівельну спроможність населення та соціальну рівність.

Непрямі податки займають ключове місце у податковій системі України, будучи одними з основних джерел надходжень до державного бюджету. Зокрема, ПДВ є найзначнішим непрямим податком в Україні, що забезпечує основну частину податкових надходжень до бюджету. Базова ставка ПДВ становить 20%, і вона застосовується до більшості товарів і послуг, що виробляються та реалізуються в Україні. ПДВ відіграє важливу роль в оподаткуванні споживання, забезпечуючи стабільний дохід навіть в умовах економічних коливань.

Для порівняння рівня оподаткування в Україні та країнах Європи ставки оподаткування ПДВ станом на січень 2024 р. представлено на рисунку 1.1. Інфографіка демонструє ставки ПДВ та частку надходжень від непрямих податків у загальних податкових надходженнях для кожної з країн.

Країни ЄС з найвищими стандартними ставками ПДВ – це Угорщина (27 %), Хорватія, Данія та Швеція (усі по 25 %). Люксембург встановлює найнижчу стандартну ставку ПДВ у 17 %, після нього йдуть Мальта (18 %), Кіпр, Німеччина та Румунія (по 19 %). Середня стандартна ставка ПДВ в ЄС становить 21,6 %, що на більш ніж шість відсоткових пунктів вища за мінімальну стандартну ставку ПДВ, що вимагається регулюванням ЄС.

Серед п'яти європейських країн ОЕСР, які не є частиною Європейського Союзу (Ісландія, Норвегія, Швейцарія, Туреччина та Велика Британія), лише Швейцарія встановлює стандартну ставку ПДВ нижче мінімуму ЄС на рівні 8,1 %. У порівнянні, у Сполучених Штатах середні ставки комбінації державного та місцевого податку з продажів у 2023 р. становили лише 6,6 % [16].

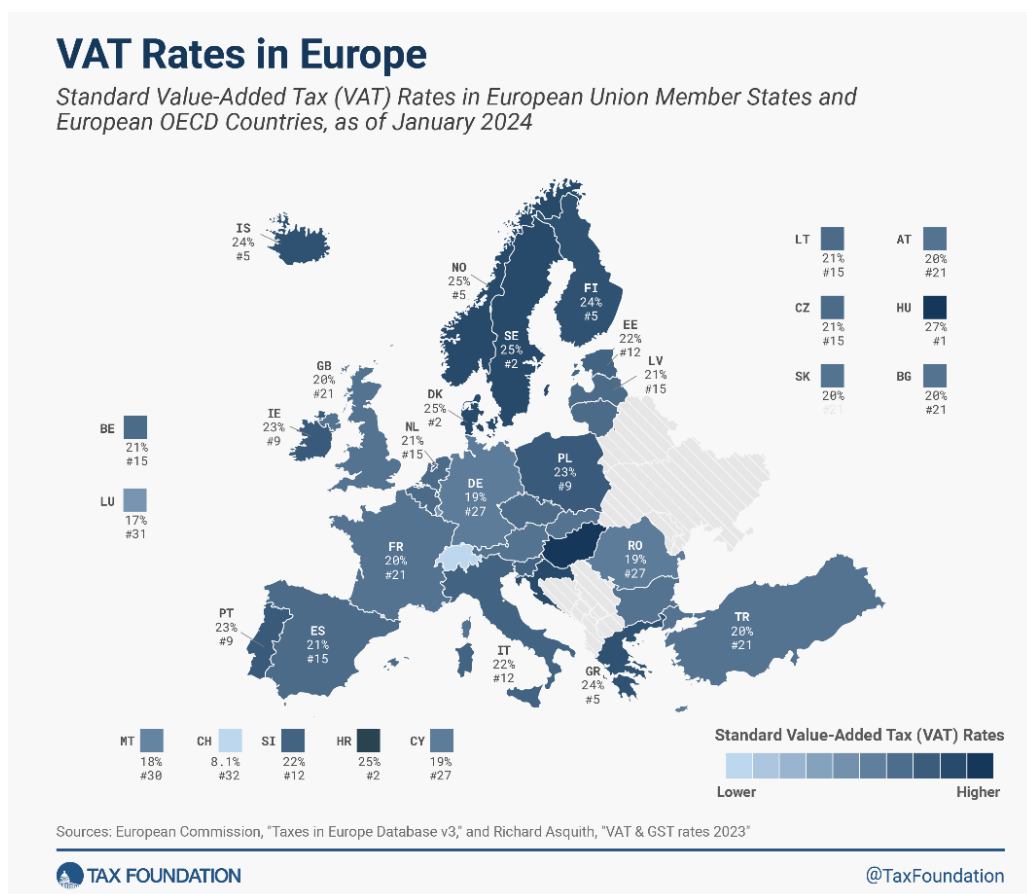

Рис. 1.1 – Ставки ПДВ у різних країнах Європи

Джерело: Tax Foundation [16]

Загалом, податки на споживання є економічно ефективним способом збору податкових надходжень. Щоб мінімізувати економічні спотворення, ідеально, щоб була лише одна стандартна ставка, що застосовується до всього фінального споживання, з якомога меншою кількістю винятків. Однак ця податкова політика не відповідає принципу справедливості оподаткування, тож країни ЄС застосовують знижені ставки та звільняють певні товари і послуги від ПДВ.

Акцизний податок в Україні стягується з підакцизних товарів, таких як тютюнові вироби, алкоголь, паливо, транспортні засоби та електроенергія. Акцизний податок виконує не лише фіскальну, але й регулюючу функцію, а також забезпеченню додаткових надходжень до бюджету. Він також має соціальний аспект, оскільки акцизи на такі шкідливі товари, такі як тютюн і алкоголь,

спрямовані на зменшення їх споживання, а отримані доходи часто використовуються для фінансування соціальних програм.

Як звітує Міністерство фінансів України [17], за 2023 р. понад 1,2 трлн грн склала сума податків та митних надходжень до бюджету, що на 24,4% більше 2022 р. Згідно до офіційного звіту Державної податкової служби України [18] загальна сума надходжень платежів до державного бюджету становить 740,1 млрд. грн. (рис. 1.2).

державний бюджет

(загальний фонд, сальдо), млрд грн

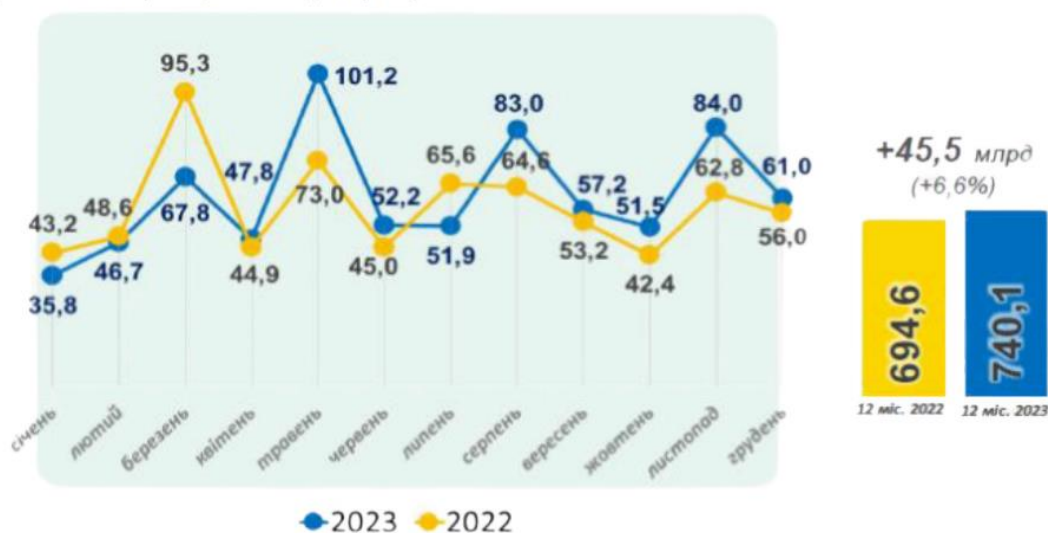

Рис. 1.2 – Сума надходжень платежів до бюджету України за 2023 р.

Джерело: [18]

У той час сума надходжень ПДВ до бюджету за 2023 р. склала 214,6 млрд.грн. (рис. 1.3). Також чималу суму принесли сплати акцизного податку – 103,4 млрд.грн.

Мито відіграє важливу роль у захисті внутрішнього ринку, регулюванні міжнародної торгівлі та поповненні державного бюджету. Наразі у контексті Угоди про асоціацію з ЄС мито поступово знижується на більшість товарів, що сприяє збільшенню торговельних обсягів між Україною та ЄС.

Рисунк 1.3 – Надходження податкових платежів за основними видами

Джерело: [18]

Так, відповідно до звіту Державної митної служби України [19], загальна сума надходжень митних платежів до бюджету України за 2023 р. склала 459,8 млрд. грн. Таким чином, аналітичну структуру бюджетних надходжень можна представити наочно у вигляді діаграми (рис. 1.4).

За результатами структурного аналізу можна побачити, що загальна доля платежів непрямого оподаткування значно перевищує долю прямого державного оподаткування: 65% проти 35%. Відповідно до світової практики, така тенденція переваги податків на споживання над прибутковими податками характерна для країн з низькими доходами. У той час як у країнах із вищим рівнем доходів прибуткові податкові платежі складають значно більшу долю отриманих податків.

Отже у рамках Угоди про асоціацію з ЄС [20], Україні потрібно гармонізувати податкову політику – це важливо не лише для спрощення міжнародної торгівлі, але й для залучення іноземних інвестицій. Реформування податкової системи України дійсно має базуватись на вивченні міжнародного досвіду, з урахуванням особливостей кожної країни.

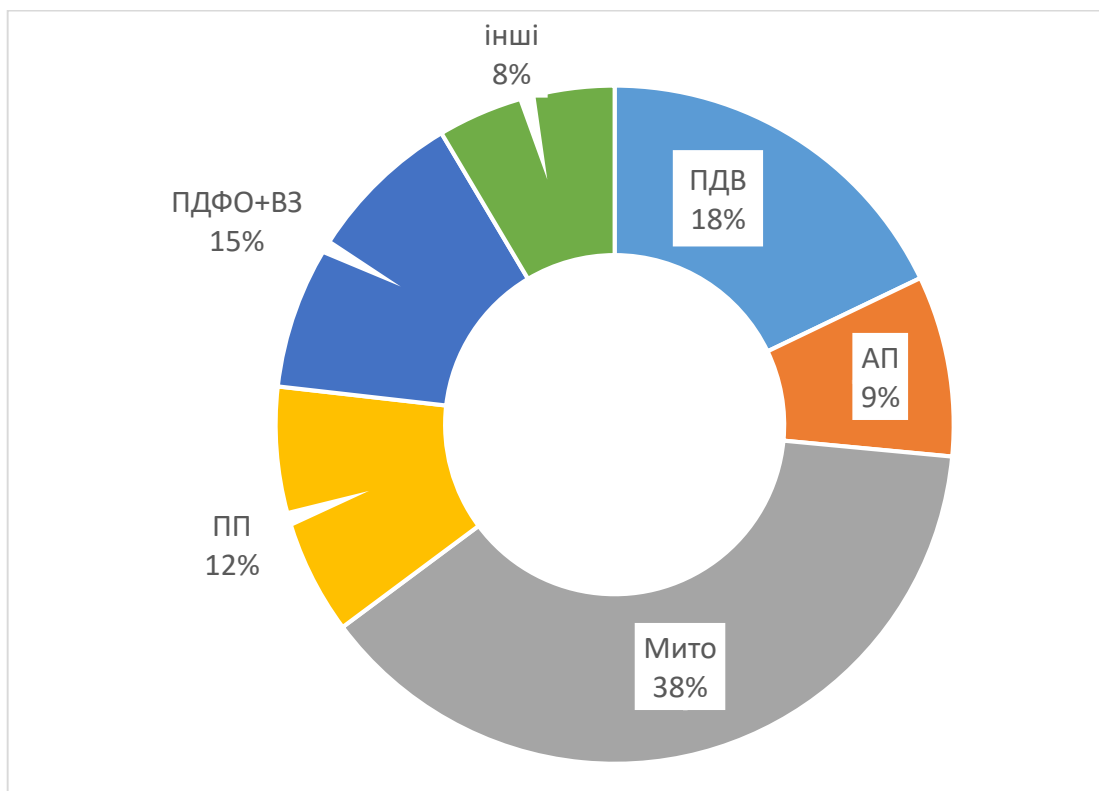

Рис. 1.4 – Структура надходжень до бюджету за 2023 р.

Джерело: розроблено автором на підставі [16-18].

Кожна податкова система має свою специфіку, яка відображає економічні, соціальні та політичні умови тієї чи іншої держави. Успішні реформи інших країн можуть слугувати цінним джерелом знань для України, але необхідно адаптувати їх з огляду на місцеві особливості.

Основні аспекти для вивчення особливостей оподаткування є наступні:

1) Концепції податкових реформ – успішні реформи в інших країнах можуть надати корисні концептуальні рамки. Наприклад, податкові реформи в країнах Скандинавії, де акцент був на високих ставках непрямих податків і одночасно сильній соціальній підтримці, допомогли збалансувати державні витрати і доходи. Водночас досвід США, де ПДВ відсутній, показує інший шлях, із фокусом на прямих податках та стимулюванні підприємницької діяльності.

2) Ефективність адміністрування податків за допомогою автоматизації та цифровізації процесів адміністрування. Наприклад, естонська система

електронного урядування дозволила значно знизити корупцію та зробити процес сплати податків прозорішим і швидшим.

3) Запобігання помилкам минулого, аналізуючи не лише успіхи, але й невдачі в податкових реформах. Наприклад, у деяких країнах ЄС надто різке підвищення непрямих податків призвело до підвищення цін і сповільнення економічного зростання. Важливо уникати таких прорахунків у власній системі.

4) Соціальна справедливість у податковій політиці, особливо у контексті непрямих податків. Важливо збалансувати податкове навантаження між різними соціальними групами, щоб уникнути надмірного навантаження на громадян із низькими доходами.

5) Гармонізація із європейським правом тощо.

Таким чином, слід зауважити, що у податковій стратегії подальшої євроінтеграції України доцільно враховувати:

1) економічні та інституційні умови і тенденції податкової гармонізації, реформування податкових систем та конвергенції оподаткування в Європі;

2) зобов'язання нашої держави щодо внесення змін до Податкового кодексу відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС;

3) особливості розвитку вітчизняних соціально-економічної системи та оподаткування.

Обґрунтовано, що інституційними критеріями формування і реалізації податкової політики в нашій державі повинні стати: компромісність; компліментарність податкових змін; відмова від радикальних податкових ініціатив; стабільність і гнучкість [11, 20].

Більшість країн ЄС сьогодні змушені шукати баланс між фіскальною стабільністю та економічним зростанням. З огляду на зростання державного боргу та необхідність вирішення проблеми дефіциту бюджету, фіскальна консолідація стає пріоритетним завданням. Однак, економічний розвиток неможливий без оздоровлення фінансової системи держави та стабілізації державних фінансів. Зменшення податкового навантаження здійснюється лише в окремих країнах, оскільки попереднє підвищення податків часто мало неоднозначні наслідки для

економіки. Це вказує на необхідність виваженого підходу до податкової політики, де важливо враховувати як потребу в доходах бюджету, так і стимулювання економічного розвитку.

1.3 Законодавче регулювання непрямого оподаткування в Україні

Закон України «Про податок на додану вартість» був прийнятий 3 квітня 1997 р. Він набув чинності 1 жовтня 1997 р. і визначив основні правила оподаткування ПДВ в Україні. Цей закон замінив попередні правила, які регулювали оподаткування товарів і послуг, і запровадив ПДВ як один із ключових непрямих податків у державі. Закон України «Про податок на додану вартість», прийнятий у 1997 р., діяв до 2010 р. З 01 січня 2011 р. положення щодо ПДВ було включено до Податкового кодексу України (ПКУ) [11], який відтоді є основним нормативно-правовим актом, що регулює питання оподаткування, зокрема ПДВ.

Після введення ПКУ правила щодо ПДВ кілька разів змінювалися через внесення поправок до кодексу. Ці зміни стосувалися до податкової звітності, ставок ПДВ, порядку адміністрування, формування податкового кредиту, пільг, механізмів відшкодування тощо.

Акцизний збір був запроваджений в Україні у 1992 р. Це сталося відповідно до прийняття Закону України «Про акцизний збір» від 18 грудня 1991 р., який набув чинності 01 січня 1992 р. Цей закон визначав правила оподаткування товарів, які підлягають акцизному збору, таких як алкоголь, тютюн, нафтопродукти та інші підакцизні товари. Пізніше, з 01 січня 2011 р., регулювання акцизного збору перейшло до ПКУ, де він став частиною загальної системи оподаткування. Акцизний збір було перейменовано на акцизний податок, і його правила також зазнавали численних змін у рамках реформування податкової системи. Усі підакцизні товари в Україні мають високу рентабельність за відносно низьких витрат на їх виробництво. Тому вони мають особливу цінність з погляду оподаткування.

Митне законодавство України регулює правові, економічні та організаційні основи діяльності митних органів, процедуру митного контролю, митне оформлення, а також обчислення і сплату мита, митних зборів і податків. Основним документом, що регулює митну сферу в Україні, є Митний кодекс України [21], прийнятий 13 березня 2012 р. До основних положень Митного кодексу України відносяться:

1) митний контроль, що регламентує порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України та проведення митного контролю;

2) митне оформлення – процедура оформлення товарів, що перетинають кордон, з метою забезпечення їх належного декларування та сплати відповідних платежів;

3) митні платежі, до яких відносять мито, акцизний податок та ПДВ;

4) митний тариф, що встановлює систему ставок мита, та визначає, скільки потрібно сплатити за ввезення певних товарів (регламентується окремим Законом України «Про Митний тариф України» [22], діючим з 2012 р.);

5) митні режими, що визначають правовий статус товарів, які переміщуються через митний кордон: імпорт, експорт, реекспорт, транзит, тимчасове ввезення тощо;

6) права та обов'язки осіб, які регулюються для громадян і компаній, що здійснюють митні операції.

Відповідно до приписів Ст. 1 Конституції України, Україна є соціальною правовою державою. Отже, податкова система нашої держави повинна бути спрямована на забезпечення достатнього рівня фінансування суспільних благ і послуг, таких як освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення, інфраструктура тощо. Це включає ефективний перерозподіл валового внутрішнього продукту (ВВП), що дозволяє державі акумулювати необхідні фінансові ресурси для виконання її функцій та забезпечення соціальних гарантій громадянам, таких як пенсії, допомоги та інші форми соціальної підтримки. Основна мета такої системи

– гарантувати громадянам належний життєвий рівень, що включає гідний рівень доходів, доступ до якісних медичних послуг, освіти та інших базових потреб.

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [20], що була ратифікована 2014 р., є важливим кроком у напрямку інтеграції України до європейського економічного простору. Створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі (DCFTA) між Україною та ЄС спрямоване на полегшення доступу українських товарів і послуг на європейський ринок та поступову гармонізацію законодавства України з нормами ЄС.

Так, адаптація податкових правових норм України до законодавства Європейського Союзу є ключовим елементом євроінтеграційного процесу. Це включає розробку та прийняття нормативно-правових актів, що відповідають вимогам та стандартам ЄС, а також створення механізмів для їх належного впровадження. Метою цього процесу є поступове досягнення повної відповідності податкової системи України з європейським правом, що сприятиме зміцненню економічної інтеграції, спрощенню торгівлі та залученню інвестицій, а також поліпшенню правового середовища в Україні.

Як стверджує Н. Пархоменко [23], адаптація (від лат. «*adapto*» – пристосовую) – процес пристосування до умов, які змінюються; у міжнародному праві адаптація є процесом приведення національного законодавства до норм і стандартів міжнародного права шляхом удосконалення національного законодавства (внесення змін і доповнень, прийняття нових нормативно-правових актів), укладання або приєднання до міжнародних договорів.

Цей процес здійснюється через діяльність уповноважених органів державної влади, які керуються принципами правотворчості, ретельного планування, координації між відомствами та постійного контролю за виконанням нормативних актів. Адаптація має на меті поступове приведення національних правових норм у відповідність до міжнародних стандартів і практик, де кожен етап відображає поступове наближення національного законодавства до вимог міжнародного права.

Висновки до розділу 1

Непрямі податки мають як свої переваги, так і недоліки. Серед переваг можна виділити їхню відносну простоту у сплаті, стабільність та регулярність надходжень до бюджету, а також політичну зручність, оскільки вони менш помітні для споживачів, оскільки включаються в ціну товарів та послуг. Це створює ефект «прихованого» оподаткування, що робить їх менш помітними порівняно з прямими податками. Крім того, непрямі податки зазвичай не потребують значних адміністративних витрат на їх справляння.

Однак ці податки мають і свої недоліки. Одним із ключових є їх соціальна несправедливість, оскільки вони однаково впливають як на багатих, так і на малозабезпечених громадян, не враховуючи рівень доходу платника. Це призводить до того, що непрямі податки часто створюють нерівномірне податкове навантаження на різні соціальні групи. Також вони можуть сприяти зростанню прибутків підприємств за рахунок підвищення кінцевої ціни на товари та послуги, що іноді може негативно впливати на кінцевого споживача.

Непрямі податки займають ключове місце у податковій системі України, будучи одними з основних джерел надходжень до державного бюджету. За даними державної статистики за 2023 р. понад 1,2 трлн. грн. склала сума податків та митних надходжень до бюджету, що на 24,4% більше 2022 р. З них сплата ПДВ склала 214,6 млрд. грн., також чималу суму принесли сплати акцизного податку – 103,4 млрд. грн. Митні платежі було сплачено у розмірі 459,8 млрд. грн. За результатами структурного аналізу платежів до державного бюджету зроблено висновок, що загальна доля платежів непрямого оподаткування України значно перевищує долю прямого державного оподаткування: 65% проти 35%, що не відповідає тенденціям оподаткування розвинених країн світу.

Отже у рамках Угоди про асоціацію з ЄС, Україні потрібно гармонізувати податкову політику – це важливо не лише для спрощення міжнародної торгівлі, але й для залучення іноземних інвестицій. Це дасть змогу поступово імплементувати

прогресивну практику та гармонізовані механізми оподаткування країн ЄС в Україні. Вивчення еволюції податкових систем інших країн допоможе Україні уникнути тих самих помилок, які раніше негативно впливали на економіку інших держав. Аналіз реформ дозволить розробити ефективну систему оподаткування, яка буде справедливою, збалансованою та сприятиме сталому економічному зростанню національної економіки та її конкурентних переваг.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ «КІМОНІКС ІНТЕРНЕШНЛ ІНК.»

2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз основних показників діяльності компанії

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» – це приватна міжнародна фірма з розвитку, розташована у Вашингтоні, США, округ Колумбія. Була заснована в 1975 р. Терстоном Ф. (Тоні) Тілем як дочірня компанія Erly Industries [24]. Компанія, що належить співробітникам, пропонує різноманітні послуги в усьому світі, і з контрактами USAID є найбільшим прибутковим одержувачем іноземної допомоги від уряду США. Станом на 2020 р. має 6054665 клієнтів отримують переваги від фінансових послуг, 4714 нових медіаініціатив, спрямованих на пом'якшення конфліктів, 2551205 людей з покращеною здатністю адаптуватися до кліматичних коливань і змін Компанія працює понад 45 років, налічує приблизно 5000 співробітників у 100 країнах світу [24]. Як міжнародна розробницька та консалтингова фірма, «Кімонікс Інтернешнл Інк.» отримала деякі з найбільших контрактів уряду США на підтримку сільського господарства, конфліктів та криз, демократії, економічного розвитку, освіти, енергетики, управління, охорони здоров'я та ланцюгів постачання, міжнародної торгівлі, мікрофінансування, стійкого розвитку, реформ соціального забезпечення та молодіжних програм.

Станом на грудень 2023 р. фірма має офіси в центрі Вашингтона, округ Колумбія, і Кристал-Сіті в окрузі Арлінгтон, штат Вірджинія. У 2019 р. Кімонікс Інтернешнл Інк. відкрила офіс у Лондоні, Сполучене Королівство, щоб збільшити свою допомогу з департаментом Великобританії з управління міжнародного розвитку та закордонних справ, Співдружності та розвитку. Сюзанна Мадж очолює раду директорів, Джеймі Батчер є президентом і головним виконавчим директором (CEO) [24].

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» працює в Україні з 1995 р., коли розпочалось впровадження проекту за фінансування USAID «Товарна біржа». З того часу

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» впровадила 22 проекти, серед іншого, в галузях сільськогосподарського та економічного розвитку, судової реформи, посилення підприємництва і конкуренції, охорони здоров'я. Наразі компанія впроваджує такі проекти, що фінансуються Урядом США: «Конкурентоспроможна економіка України»; «Демократичне врядування у Східній Україні», «Програма USAID з аграрного і сільського розвитку (АГРО)»; «Трансформація комунікацій»; «Справедливість для всіх»; «Зміцнення громадської довіри (UCBI - 4)»; «Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ).

ФПСУ - це багаторічна, донорська програма, якою керує Уряд Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії через Міністерство закордонних справ, у справах співдружності і міжнародного розвитку Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (FCDO). ФПСУ діє на підставі свідоцтва №78 про акредитацію виконавця (юридичної особи – нерезидента) проекту (програми) міжнародної технічної допомоги (МТД) та Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії стосовно технічної допомоги від 10.02.1993 р. [25]; а також Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії від 31.12.2020 р. Міжнародними фінансовими партнерами проекту є Велика Британія, Естонія, Канада, Нідерланди, Сполучені Штати Америки, Фінляндія, Швейцарія, Швеція. Строк реалізації програми ФПСУ- з 07.12.2021 р. до 30.11.2024 р. Юридична адреса компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», ФПСУ: вул. Ярославів Вал 14А, поверх 3, 01034 Київ, Україна.

Метою програми ФПСУ є створення покращених умов для української держави, у партнерстві з громадянським суспільством і приватним сектором, щоб очолити інклюзивне національне відновлення та відродження в контексті військових дій. ФПСУ надає кошти українським і міжнародним партнерам з доставки та реалізує проекти, засновані на дослідженнях і доказах (рис. 2.1, табл. 2.1).

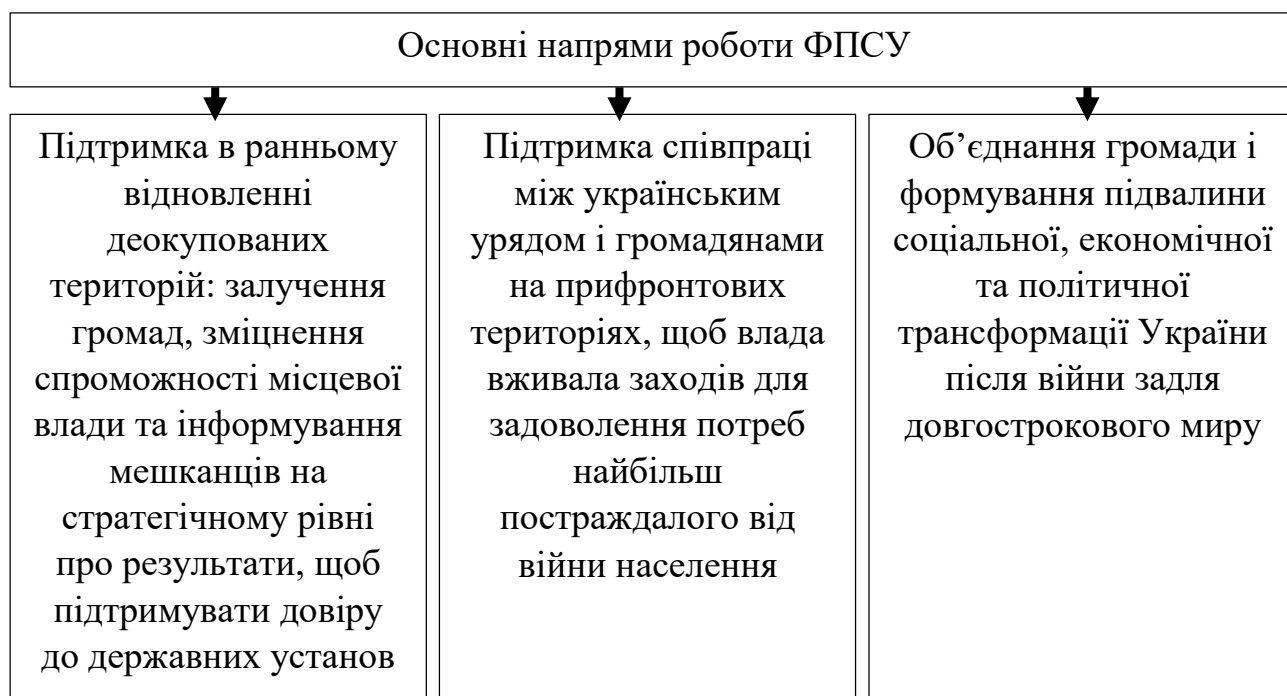

Рис. 2.1 – Схема основних напрямів роботи ФПСУ

Джерело: узагальнено автором

Основними клієнтами та партнерами «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) є понад 300 організацій, серед яких державні установи, міські та військові адміністрації, міські ради, навчальні заклади, міжнародні організації, неурядові організації (НГО) та приватні компанії. У ФПСУ працює близько 200 співробітників, серед яких як іноземці, так і місцеві фахівці. Місцеві співробітники мають значний досвід та високий рівень освіти, при цьому багато з них здобули освіту за кордоном, брали участь у міжнародних тренінгах і семінарах. Вони строго дотримуються внутрішніх політик компанії, що дозволяє підтримувати високу ефективність і професійність у виконанні проектів.

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) має лінійно-функціональну організаційну структуру управління.

Приклади заходів з допомоги у рамках проекту ФПСУ

Види співпраці	Заходи з допомоги від ФПСУ
1) з місцевою владою задля: - підвищення безпеки громад, - покращення якості громадських послуг та врядування:	- залучення місцевих громад і волонтерів до заходів із відновлення
	- залучення громадян до планування та прийняття рішень на місцевому рівні
	- допомога урядовим установам координувати та планувати відновлення адміністративних і освітніх послуг, охорони здоров'я та інших громадських і комунальних послуг, зокрема енергозабезпечення та водопостачання
	- навчання рятувальних й піротехнічних служб ДСНС, забезпечення їх передовим обладнанням
	- допомога місцевій владі облаштовувати бомбосховища, а також надання психологічної підтримки населенню – аби захистити населення від психологічних і фізичних наслідків військових дій
2) з громадянським суспільством, владою, приватним сектором, ЗМІ та представниками творчої індустрії:	- підтримка очільників міністерств у розробці комплексної національної комунікаційної стратегії за принципом «єдиного голосу», навчання на базі найкращих міжнародних практик
	- боротьба з невидимим впливом війни та гібридною тактикою задля популяризації єдиної української ідентичності
	- підтримка біженців, що повернулися в рідні громади
	- запобігання міжгрупових конфліктів і стигм, вшановування різноманіття, формування спільних цінностей для соціальної згуртованості
	- посилення громадянського оптимізму, демократичних цінностей, об'єднання різних громад через культурно-мистецькі заходи

Джерело: узагальнено автором

Ця структура об'єднує елементи як лінійного, так і функціонального управління, забезпечуючи чітке розмежування обов'язків і повноважень між різними рівнями управління (рис. 2.2).

Рис. 2.2 – Схема організаційної структури управління ФПСУ

Джерело: розроблено автором

Реалізація програми, яка тривала до березня 2024 р., отримала новий імпульс після приєднання кількох додаткових країн-донорів. Це значно розширило її масштаби, що призвело до майже триразового збільшення бюджету. Завдяки цьому реалізацію програми було продовжено до листопада 2024 р. Поточний бюджет варіюється в межах від 50 до 100 млн. фунтів стерлінгів.

Згідно з рисунком 2.3, основні витрати для реалізації програми йдуть на закупівлю спеціального обладнання та/або послуги (95,37%). Це основна частина витрат, що охоплює майже весь бюджет – обладнання чи спеціалізовані послуги, які є ключовими для реалізації програми: транспортні засоби та запчастини, включаючи автомобілі, інженерну техніку, причепи, транспортні послуги.

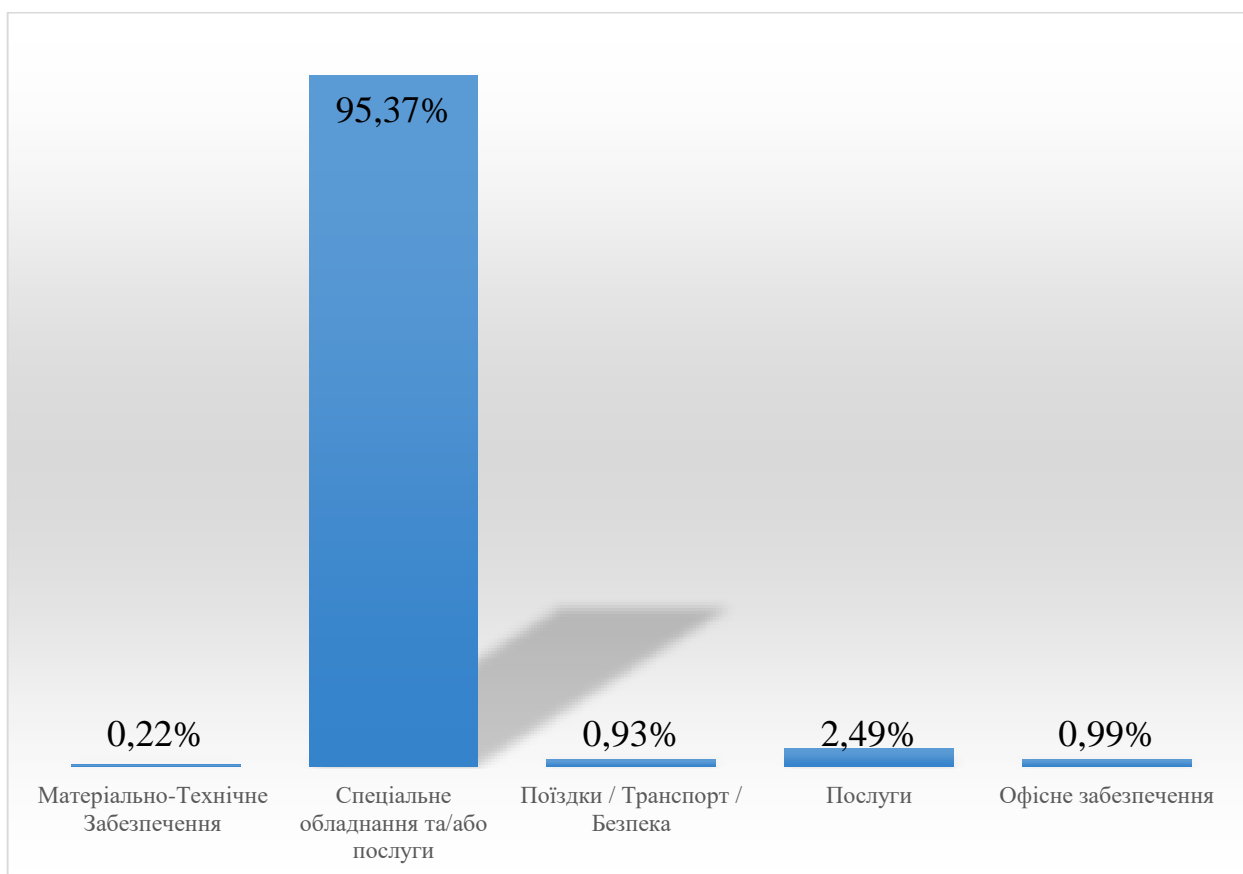

Рис. 2.3 – Категорії товарів, робіт та послуг, що купуються за рахунок МТД в рамках реалізації програми ФПСУ

Джерело: узагальнено автором на підставі даних «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ)

Також засоби пошуку (металодетектори, міношукачі), знищення вибухівки (підривні машинки, дисраптори), механічне розмінування, РХБ засоби, пожежогасіння та рятувальні роботи (БПЛА, тепловізори, водолазне спорядження), засоби індивідуального захисту (бронежилети, протигази), медичні та санітарні засоби, друковані послуги, ІТ-послуги, телекомунікаційне обладнання, геолокаційні засоби (GPS), комп'ютерне обладнання, меблі, побутова техніка, будматеріали, дослідження ЗМІ, організація заходів, відеоспостереження, електрогенератори, харчові продукти, музичні інструменти, товари для спорту та туризму, одяг, ремонтне обладнання, аутсорсингові послуги.

Витрати на загальні послуги становлять 2,49% і включають оренду офісу, комунальні та управлінські послуги, охорону, сигналізації, агентські послуги, оренда житла та обладнання, банківські та зв'язкові послуги, консультації,

переклади, поштові та кур'єрські послуги, послуги ГДП, ІТ-обслуговування, ремонт офісу, друк, обслуговування обладнання, інженерні послуги, матеріали, реклама, митні та інформаційні послуги, рекрутинг, аудит, страхування, тренінги, юридичні та HR послуги та інші види послуг, необхідні для реалізації програми.

Витрати на офісні потреби становлять лише 0,99% від загальних витрат на реалізацію програми. Авіаперельоти, залізничне та автобусне сполучення, наземне транспортування (прокат авто, потяг, автобус), готельні витрати, бронювання транспорту та проживання, експлуатаційні рідини та паливно-мастильні матеріали, харчування та додаткові витрати становлять лише 0,93% від загальних витрат. Матеріально-технічне забезпечення – це логістика заходів (конференцій, семінарів, тренінгів тощо), становить невелику частку 0,22%. Показники реалізації програми (рис. 2.4) демонструють суттєве покращення протягом трьох років.

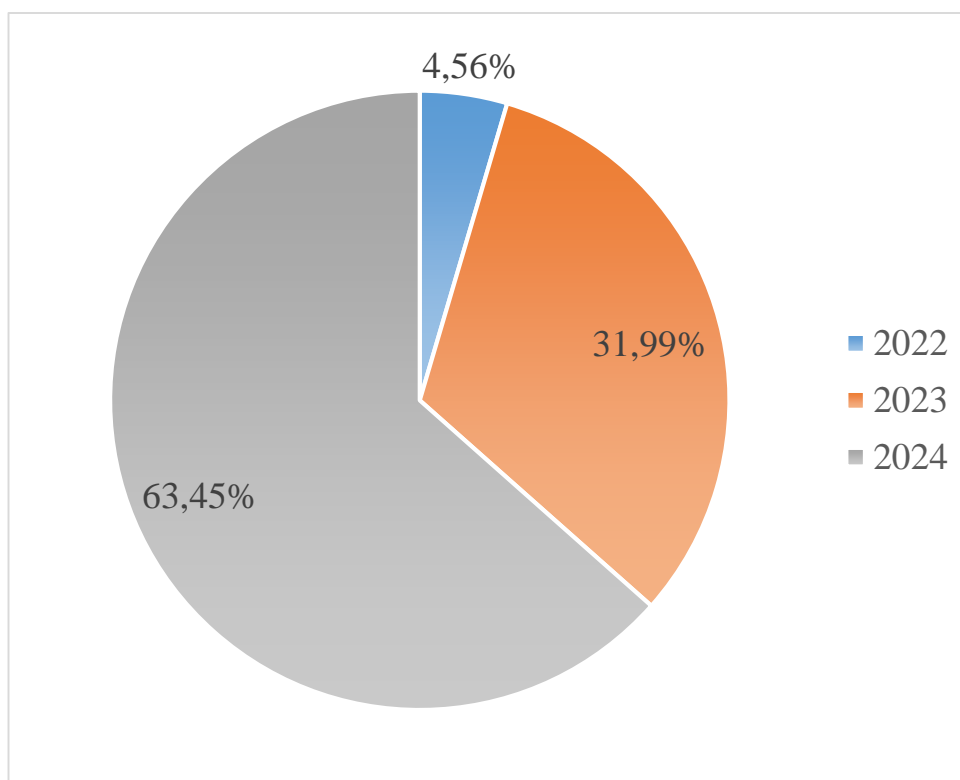

Рис. 2.4 – Показники реалізації програми ФПСУ по роках

Джерело: узагальнено автором за інформацією «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ)

Найнижчий показник за 2022 р. – 4,56% - свідчить про початкову стадію впровадження програми. На цьому етапі виникли проблеми з організацією процесів, розподілом ресурсів та залученням необхідних учасників. У 2023 р. було значне зростання порівняно з попереднім роком, що вказує на покращення роботи. Показник 31,99% показує, що вдалося налагодити процеси, вирішити вихідні проблеми, підвищити рівень залучення партнерів та ресурсів. Показник 63,45% за 2024 р. ефективності майже вдвічі вищий за попередній рік. Це свідчить про стабільну реалізацію програми та високий рівень її виконання. На цьому етапі програма виходить на завершальну стадію.

Оскільки ФПСУ є виконавцем програми МТД, такий поступовий розвиток в реалізації програми пов'язаний із покращенням внутрішніх процедур, координацією з партнерами та зовнішнім фінансуванням. Динаміка реалізації трирічної програми МТД на рисунку 2.5 демонструє значний прогрес у розподілі ресурсів та зосередженні на програмних витратах протягом кожного року.

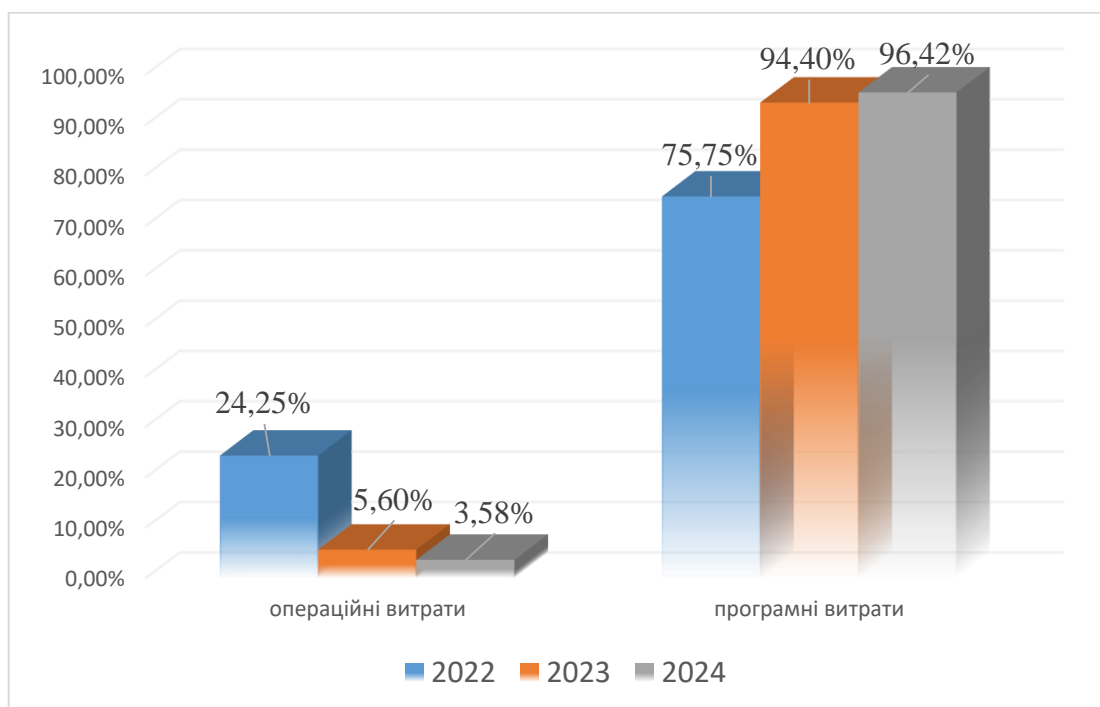

Рис. 2.5 – Динаміка основних результатів діяльності «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) по роках реалізації проекту

Джерело: розроблено автором за інформацією «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ)

У 2022 р. за перший рік впровадження програми операційні витрати становили 24,25%, що відображає суттєві затрати на створення фундаменту для ефективного функціонування програми. У цей період відбувалося відкриття офісів, набір персоналу, проведення детального аналізу ринку майбутніх грантерів та бенефіціарів, а також забезпечення впізнаваності серед постачальників для укладання довгострокових контрактів. ФПСУ потрібен був певний час, щоб вийти на ринок і зарекомендувати себе як надійного та відповідального покупця. Цей процес вимагає належної підготовки, розуміння ринку та встановлення стійких ділових відносин. Ці початкові інвестиції були критично важливими для побудови інфраструктури та забезпечення належного виконання програми в подальшому.

У 2023 р., після закінчення первинної фази створення організаційної бази, операційні витрати суттєво знизилися до 5,60%. Це свідчить про завершення основних організаційних заходів та перехід до більш ефективного використання ресурсів, орієнтованих на безпосередню реалізацію програми. Водночас програмні витрати значно зросли до 94,40%, що демонструє активізацію програмної діяльності та зростання масштабів реалізації ключових проектів технічної допомоги.

У 2024 р. операційні витрати ще більше зменшилися до 3,58%, що підтверджує стабільність операційної інфраструктури та її повну оптимізацію. Програмні витрати зросли до 96,42%, що свідчить про максимальну концентрацію ресурсів на реалізації цілей програми. Це є показником зрілості програми, коли більшість ресурсів спрямовується на безпосереднє виконання завдань, що дозволяє досягати максимального впливу на цільові аудиторії.

Отже, динаміка витрат показує, що програма пройшла через етап становлення і досягла оптимізації операційної діяльності, сконцентрувавшись на виконанні основних завдань, що забезпечує її ефективність і стійкість у довгостроковій перспективі.

2.2. Основні аспекти організації обліку непрямого оподаткування компанії

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) у своїй діяльності використовує касовий метод обліку, приймає доходи або витрати тільки в момент фактичного зарахування/списання грошових коштів. Касовий метод обліку означає, що доходи та витрати визнаються в момент фактичного надходження або вибуття грошових коштів, а не тоді, коли рахунки виставлені або отримані. Касовий метод – це метод податкового обліку, за яким дата виникнення податкових зобов'язань визначається як дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок (у касу) платника податку або дата отримання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) ним товарів (послуг), згідно до п.п. 14.1.266 п. 14.1 ст. 14 ПКУ [11]. Основною перевагою касового методу є простота, оскільки цей метод враховує лише сплачені або отримані гроші. Тому легше контролювати рух грошових коштів підприємства за допомогою касового методу.

Основні господарські операції «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) побудовані навколо надання грантів бенефіціарам та закупівель за договорами та платіжних операцій на основі факту отримання товарів чи послуг. У таблиці 2.2 наведено перелік та опис первинних документів компанії.

Таблиця 2.2

Первинні документи у обліку діяльності ФПСУ

Назва первинних документів	Характеристика первинних документів
Договори із постачальниками, субконтрактерами, бенефіціарами	містить умови, обсяг та вартість товарів/послуг, а також терміни виконання
Рахунок-фактура	виставляється після виконання договору, є підставою для оплати
Акт виконаних робіт або накладна	підтверджує факт постачання товарів чи надання послуг та підписується обома сторонами
Банківська виписка	відображає списання коштів з рахунку для підтвердження здійснення платежу

Джерело: розроблено автором

Основні господарські операції ФПСУ, де платежі здійснюються на основі договорів та по факту поставки без авансів, наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Основні господарські операції

Тип господарської операції	Характеристика господарської операції
Надходження грошових коштів	Відображення виплат чи фінансування на основі надходжень на банківський рахунок
Закупівля товарів і послуг	Публікація тендерів для закупівель понад 10 тис. фунтів, включаючи тендерну документацію з вимогами; Запит на участь у закупівлі для менших сум – надсилання електронних листів постачальникам із запитом на пропозицію для менших закупівель; Вибір постачальника – аналіз пропозицій, вибір найкращого за критеріями ціни, якості та умов
Укладення договорів	Підписання договору – після вибору постачальника, включення в договір чітких умов щодо обсягу, ціни, термінів постачання або виконання послуг; Формування платіжного графіку по факту постачання – включення в договір пунктів про оплату після отримання товарів чи послуг і підтвердження факту виконання
Підтвердження виконання договору	Отримання товарів або послуг – фізичне приймання товарів чи послуг, перевірка відповідності умовам договору; Оформлення первинних документів – акти виконаних робіт або накладні, підписані обома сторонами, що підтверджують виконання умов договору
Оплата постачальникам	Виставлення рахунку-фактури постачальником – надання рахунку-фактури після завершення послуг або постачання товарів; Обробка та погодження рахунків – перевірка документів бухгалтерією або відповідальним за фінанси; Здійснення оплати – оплата з рахунку компанії згідно з банківськими реквізитами, вказаними у договорі та рахунку-фактурі
Контроль виконання договорів	Ведення реєстру договорів – контроль за виконанням умов договорів, термінами поставок та оплати; Регулярні звіти про витрати – звітність за витратами та виконанням умов договорів для контролю відповідності бюджету проекту
Витрати грошових коштів	Оплата бенефіціарам, виплата заробітної плати, адміністративні витрати
Закриття місяця/року	Складання звітності на основі фактично отриманих та витрачених коштів

Джерело: розроблено автором

Такі операції забезпечують прозорість, ефективність контролю витрат і дотримання політики оплати «по факту» без авансів.

У зв'язку із можливістю ведення податкового обліку за касовим методом у компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) використовується бухгалтерська програма ABACUS Bridge (рис. 2.6).

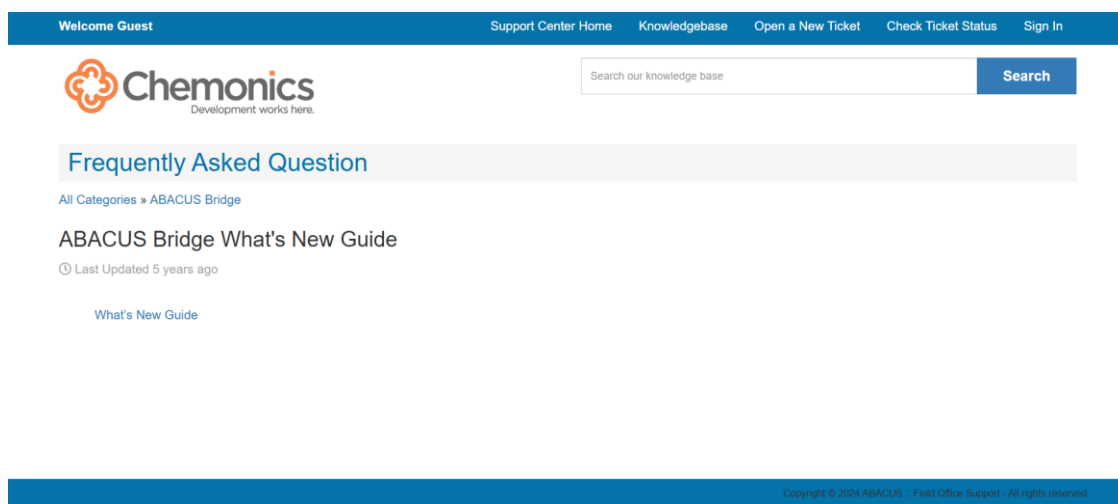

Рис. 2.6 - Бухгалтерська програма ABACUS Bridge

Джерело: «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ)

ABACUS – це бухгалтерська програма, що працює в режимі, близькому до реального часу, яка дозволяє головному офісу переглядати транзакції відразу після їх реєстрації та розміщення фінансовою командою фонду. Це програмне забезпечення автоматично синхронізує книги ФПСУ з книгами головного офісу ABACUS, дозволяючи FAST та PMU переглядати локальні дані на постійній основі. Бухгалтерське обслуговування зводиться до проведення банківських операцій, класифікації транзакцій за відповідними класами витрат та підготовкою звітності. ФПСУ використовує ABACUS для запису фінансових операцій на місцях. Бухгалтерські проводки із використанням у програмі ABACUS Bridge представлено на рисунку 2.7.

Payment to vendor for goods or services (one line per invoice)

Account	Debit	Credit	PIN
4XXXX – Expense	5,000 LC		Vendor A
4XXXX – Expense	4,250 LC		Vendor A
4XXXX – Expense	1,600 LC		Vendor A
10320 – LC Banking		10,850 LC	Vendor A

Payment of employee salary

Account	Debit	Credit	PIN
41XXX – Salary Expense	5,000 LC		Employee A
41XXX – Salary Expense	4,250 LC		Employee B
41XXX – Salary Expense	1,600 LC		Employee C
10320 – LC Banking		5,000 LC	Employee A
10320 – LC Banking		4,250 LC	Employee B
10320 – LC Banking		1,600 LC	Employee C

Рис. 2.7 – Бухгалтерські проводки у програмі ABACUS Bridge

Джерело: «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ)

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» працює за загальновизнаними принципами бухгалтерського обліку (англ. Generally Accepted Accounting Principles, GAAP) – національні стандарти бухгалтерського обліку, які застосовуються в кожній країні відповідно до національного законодавства. Як правило, аббревіатуру GAAP використовують, маючи на увазі US GAAP [26], відмінною рисою (зокрема, від Міжнародних стандартів фінансової звітності, IFRS) якого є детальне регулювання порядку обліку тих чи інших практичних ситуацій. Але за сутністю GAAP є схожими: також застосовується запис по двох рахунках; кожна операція відбивається на двох рахунках за дебетом одного та кредитом другого; та також повинен дотримуватися баланс між активами фірми та сумами її капіталу та зобов'язаннями.

Політика «Кімонікс Інтернешнл Інк.» полягає в тому, що транзакції повинні реєструватися в ABACUS у момент виплати або отримання коштів (виняток є транзакції з акредитиву грантів). Наприклад, якщо проект сплачує постачальнику

1 травня, то бухгалтер проекту випустить відповідний запис ABACUS 1 травня після того, як постачальнику буде сплачено суму. Платежі ніколи не повинні виходити до бухгалтерської програми ABACUS до того, як вони фактично будуть зроблені.

Обліковий період «Кімонікс Інтернешнл Інк.» починається першого дня місяця і закінчується опівночі (за місцевим часом) в останній день місяця за григоріанським календарем. Бухгалтер проекту реєструє всі транзакції на постійній основі протягом місяця. У рідкісних випадках Фонд «Партнерство за сильну Україну» може попросити продовжити бухгалтерські книги, щоб бухгалтер проекту міг зробити виправлення. Запити на продовження будуть оцінюватися в кожному конкретному випадку директором FAST. Усі запити на продовження потребують швидкого схвалення директора головного офісу.

ФПСУ працює у місцевій валюті. Однак, коли ФПСУ надсилає клієнту рахунок-фактуру для відшкодування, цей рахунок необхідно конвертувати в долари США. «Кімонікс Інтернешнл Інк.» використовує SER, який вводиться в ABACUS, щоб будь-які операції в місцевій валюті автоматично конвертувалися в долари США для рахунку-фактури. SER – це обліковий інструмент, який використовується для належного фіксування коригування обмінного курсу між фактичним обмінним курсом банку та стандартним обмінним курсом за місяць для кожної операції. Це не той курс, на який слід посылатися або використовувати в контракті, коли деномінація здійснюється в доларах США та оплата в місцевій валюті або навпаки. Головний офіс встановлює SER кожного місяця на основі ряду факторів, найважливішим з яких є вхідні дані від проектів в Україні. Всі проекти «Кімонікс Інтернешнл Інк.» в Україні повинні документувати розрахунок запропонованого SER кожного місяця у файлі. На додаток до обмінних курсів, які проекти «Кімонікс Інтернешнл Інк.» в Україні отримують від своїх банків та інших ресурсів, FAST порівнює кілька загальнодоступних джерел інформації про обмінні курси, таких як Wall Street Journal, Oanda та Financial Times. Аналіз SER, який буде застосовано бухгалтерами проекту, важливий для надійного фінансового управління «Кімонікс Інтернешнл Інк.» Оскільки проект ФПСУ це донорська

програма, якою керує Уряд Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, усі звіти подаються донору у фунтах стерлінгів. Це додає додаткове навантаження для фінансової команди.

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» фінансує витрати ФПСУ шляхом переказу доларів США на банківський рахунок проекту. Після того, як гроші в доларах США надійдуть на банківський рахунок в доларах США, бухгалтер може здійснити переказ з рахунку в доларах США на рахунок в гривнях. Бухгалтер введе суму перерахованих доларів США та відповідну суму перерахованих акредитивів за курсом банку на момент конвертації валюти. Якщо SER в ABACUS відрізняється від фактичного обмінного курсу, застосованого банком на момент конвертації валюти, тоді проект матиме прибуток або збиток від обмінного курсу. Це відбувається через те, що банківські ставки змінюються щодня, тоді як SER залишається незмінним протягом одного місяця. Щоб точно відобразити стан готівки проекту після переказу валюти, ABACUS автоматично розраховує та записує будь-яку різницю між SER і фактичним обмінним курсом, реалізованим на момент конвертації.

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» підтримує глобальні банківські відносини з такими банками: Citibank, Standard Chartered, Ecobank і Barclays з метою оптимізації банківських операцій і консолідації банківських відносин. Згодом до цього списку можуть бути додані інші банки. Для нових проектів необхідно відкрити рахунок в одному з глобальних банківських партнерів, якщо партнер присутній у країні.

Фаза реалізації проекту Фонда «Партнерство за сильну Україну» стосується періоду між запуском і завершенням роботи. Облікові заходи на місцях проводяться регулярно щомісяця на етапі реалізації. Деякі з цих дій також відбуваються під час запуску та/або завершення роботи (наприклад, запит на банківські перекази), а деякі — щорічно (табл. 2.4-2.5).

Таблиця 2.4

Щомісячна бухгалтерська діяльність фінансової команди

Часові рамки	Діяльність
На початку місяця	Запит банківського переказу; Звірка дебіторської та кредиторської заборгованості
Протягом місяця	Управління грошима; Управління закупівлями; Ведення інвентаризації майна проекту; Ведення бухгалтерської файлової системи; Підтримка вимоги до документації для бухгалтерських операцій; Здійснення платежів; Реєстрація платіжних та неплатіжних операцій
Закриття місяця	Подання бухгалтерських ваучерів та архів платіжних документів на перевірку; Підготовка та передача звірки банківської системи та бухгалтерської програми до головного офісу; Подання звітів до головного офісу

Джерело: розроблено автором

Таблиця 2.5

Річна бухгалтерська діяльність бухгалтерська діяльність фінансової команди

Часові рамки	Діяльність
Протягом року	Внутрішні фінансові перевірки та перевірки відповідності, зовнішні аудити
Протягом року	Інші заходи та проблеми відповідності етапу впровадження: Щорічний огляд місцевих радників; Управління субпідрядом; Управління грантами; Керування фондом стратегічної діяльності; Іноземний податковий облік і звітність

Джерело: розроблено автором

На додаток до діяльності, перерахованої вище, фінансова команда може керувати субпідрядами, грантами або програмою стратегічної діяльності, складати

щорічні звіти про місцеві податки та готуватися до фінансового аналізу/перегляду ефективності або аудиту.

Щомісяця, приблизно 29-30 числа попереднього місяця фінансова команда запитує кошти на банківські рахунки проекту від головного офісу. Щоб подати запит на отримання коштів, фінансовий директор заповнює форму запиту на банківський переказ польового офісу (WTR), прогноз потреби в коштах на наступний місяць. Шаблон форми запиту показано на рисунку 2.8.

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» ФПСУ використовує кредитну лінію для фінансування проектної діяльності та сплачує відсотки за кошти, які вона надсилає для реалізації проектів. Витрати на відсотки, пов'язані з коштами, що зберігаються на рахунках проектів, є неприпустимими та повинні оплачуватися з прибутку компанії. Таким чином, ФПСУ не дозволяє коштам залишатися бездіяльними на банківських рахунках проектів. Проекти повинні точно оцінювати потреби в коштах і можуть ділити великі запити на фінансування на окремі транші, які будуть розподілятися протягом місяця відповідно до потреб у готівці. Цей підхід забезпечує чітке планування ресурсів і допомагає підтримувати ефективний фінансовий баланс у проекті, гарантуючи, що наявні кошти використовуються максимально оптимально та відповідно до потреб проекту.

«Кімонікс Інтернешнл Інк.» прагне створити та підтримувати надійне контрольне середовище. Середовище контролю є одним із ключових компонентів внутрішнього контролю проекту; він задає тон проекту, впливає на контрольну свідомість співробітників проекту в рамках проекту і є основою для всіх інших компонентів системи внутрішнього контролю. На відміну від контролю на рівні діяльності (наприклад, перевірки математичної точності рахунка-фактури постачальника), контрольне середовище має всеосяжну структуру, яка впливає на багато дій проекту.

Sample Project				
D365 FIELD OFFICE WIRE TRANSFER REQUEST				
For the period:		xx/xx/xxxx to xx/xx/xxxx		
1. Add: Projected Operating Expenses		Amount in Local Currency (from Projected Operated Expenses Tab)	Oanda Rate as of: (add date of online Oanda rate used) (1 LC = X USD)	Amount in USD
			1,00000	
1.	Salaries		1,00000	-
2.	Fringe Benefits		1,00000	-
3.	Travel & Transportation		1,00000	-
4.	Allowances		1,00000	-
5.	Other Direct Costs		1,00000	-
6.	Office Equipment & Furniture		1,00000	-
7.	Training		1,00000	-
8.	Subcontracts		1,00000	-
9.	Grants		1,00000	-
10.	Other Costs		1,00000	-
Total Projected Operating Expenses		0,00	1,00000	0,00
2. Subtract: Assets Available Now Balances per D365 Trial Balance		Use the D365 Trial balance to enter debit balances as positive numbers and credit balances as negative numbers.		Ending balance - Reporting Currency (USD)
		Local Currency Closing Balance from Trial Balance	Oanda Rate as of: (add date of online Oanda rate used) (1 LC = X USD)	
10100	Petty Cash USD	0,00	1,00000	-
10120	Petty Cash Local Currency	0,00	1,00000	-
10121	Petty Cash Local Currency 2	0,00	1,00000	-
10122	Petty Cash Local Currency 3	0,00	1,00000	-
10320	FO Local Currency Banking	0,00	1,00000	-
10321	FO Local Currency Banking 2	0,00	1,00000	-
10322	FO Local Currency Banking 3	0,00	1,00000	-
10323	FO Local Currency Banking 4	0,00	1,00000	-
10324	FO Local Currency Banking 5	0,00	1,00000	-
10328	FO Local Currency Grants	0,00	1,00000	-
10330	FO US Dollar Banking			0,00
10331	FO US Dollar Banking 2			0,00
10332	FO US Dollar Banking 3			0,00
10333	FO US Dollar Banking 4			0,00
10334	FO US Dollar Banking 5			0,00
Total Assets Available Now				0,00
3. Subtract: Accounts Payable Balances per D365 Trial Balance		Use the D365 Trial balance to enter debit balances as positive numbers and credit balances as negative numbers.		Ending balance - Reporting Currency (USD)
21310	Field Payables-Commercial and Subs	0,00	1,00000	-
21320	Field Payables - Individuals	0,00	1,00000	-
21311	Field Payables Commercial and Subs LC	0,00	1,00000	-
23100	Tax Withholding	0,00	1,00000	-
23131	Field Income Tax Withheld LC	0,00	1,00000	-
23231	Field Social Security Tax W/H LC	0,00	1,00000	-
23331	Field Health Insurance W/H LC	0,00	1,00000	-
24191	Field Retire /Pension W/H LC	0,00	1,00000	-
23130	Field Income Tax W/H USD			0,00
23230	Field Social Security Tax W/H USD			0,00
23330	Field Health Insurance W/H USD			0,00
Total Accounts Payable Balances				0,00
4. Subtract: Excluded Items		Excluded items should only be outstanding balances outside of FO control (e.g. Local government VAT reimbursement, quarterly tax payments not yet due, etc.).		
Category	Description/Notes	Amount in LC	Oanda Rate	Amount in USD
		0,00	1,00000	-
		0,00	1,00000	-
		0,00	1,00000	-
Total Excluded Items:				0,00
Total Cash needed for this period (1-2-3-4)				0,00
Total Cash Needed (Rounded to the Nearest USD 1,000)				0,00
Tranches	Action Items	Date funds to be sent from the HO (MMDD/YYYY)		Amount in USD
Tranche 1				
Tranche 2				
Tranche 3				
	Total Cash Needed is ≤ 0			0,00

Рисунок 2.8 – Шаблон форми запиту на банківський переказ польового офісу (WTR)

Джерело: узагальнено автором на підставі політик компанії

Він включає такі елементи, як чесність управління проектом, операційна філософія, відданість організаційній компетенції та Стандарти ділової поведінки «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (рис. 2.9).

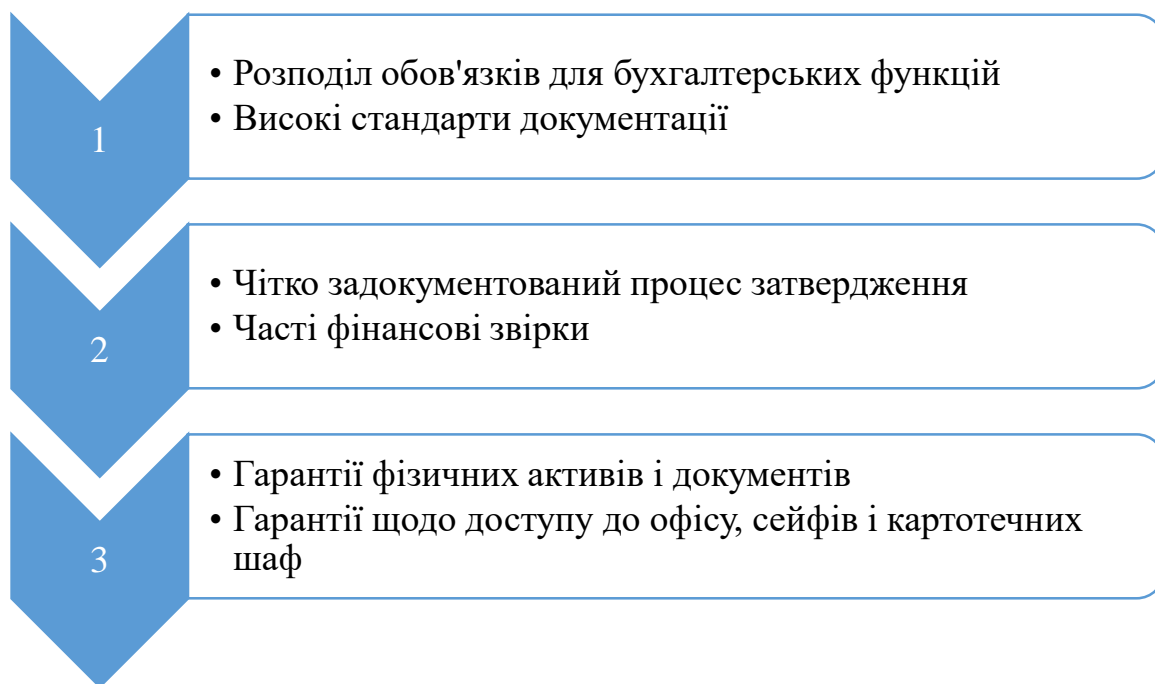

Рис. 2.9 – Ефективна система внутрішнього контролю ФПСУ

Джерело: узагальнено автором на підставі політик компанії

Надійна система внутрішнього контролю дозволяє завчасно виявити потенційні недоліки в проекті, що веде до виправлення та/або запобігання проблемам до того, як проект і компанія зазнають негативного впливу. Добре розроблені засоби контролю також можуть виявити порушення, підвищити ефективність роботи та допомогти запобігти шахрайству. ФПСУ належним чином запроваджує та підтримує внутрішній контроль, це значно покращує роботу проекту. Відповідно до цього у проекті ФПСУ особа, яка виконує функцію авторизації (тобто затвердження транзакції), не має доступу до системи бухгалтерського обліку для реєстрації транзакції. Особа, яка виконує функцію запису, не звіряє облікові дані, які вона вводила.

Керівник проекту або його уповноважена особа зазвичай бере на себе обов'язки авторизації та зберігання, укладаючи субпідряди, гранти та трудові угоди, а також санкціонуючи платежі. Бухгалтер проекту головним чином відповідає за реєстрацію бухгалтерських операцій, запис їх у ABACUS та виконання інших обов'язків у сфері бухгалтерського обліку.

У таблиці 2.6 наведено розподіл бухгалтерських та адміністративних обов'язків у відповідності до політики «Кімонікс Інтернешнл Інк.».

Таблиця 2.6

Бухгалтерські та адміністративні обов'язки

Діяльність/транзакція	Готувач документів	Рецензент	Затверджувач
Операційні запити на закупівлю	операційний відділ	заступник керівника групи з операційних питань	керівник групи
Технічні запити на закупівлю	департамент закупівель	заступник керівника групи з питань реалізації проектів	заступник керівника групи з операційних питань
Грантові запити для оплати бенефіціарам	департамент грантової діяльності	заступник керівника групи з питань реалізації проектів	заступник керівника групи з операційних питань
Звіти про витрати на відрядження працівників	працівник	фінанси	фінансовий директор
Записи у бухгалтерській системі ABACUS	бухгалтер/фінансовий менеджер	фінансовий директор	заступник керівника групи з операційних питань
Банківські звірки	фінанси	фінансовий директор	заступник керівника групи з операційних питань
Фінансові звіти	фінансовий директор/фінансовий менеджер	заступник керівника групи з операційних питань	керівник групи
Запит на отримання коштів	фінансовий директор	заступник керівника групи з питань реалізації проектів	заступник керівника групи з операційних питань
Реєстр заробітної плати	бухгалтер	фінансовий директор/фінансовий менеджер	керівник групи
Табель обліку робочого часу	працівник	керівник	керівник групи

Джерело: узагальнено автором на підставі політик компанії

Відповідальність часто розподіляється між трьома працівниками: готувачем, рецензентом і затверджувачем. Керівник групи схвалює всі транзакції, або

призначена особа, якій офіційно делеговано та задокументовано в записці до фінансових файлів. Основна передумова для створення системи внутрішнього контролю полягає в тому, щоб гарантувати, що жоден працівник не має повного контролю над транзакцією, завдяки чому потенційні помилки однієї особи можуть бути виявлені та виправлені іншою особою.

Взяття зобов'язань щодо витрат і затвердження платежів – це два різні процеси. Повноваження на здійснення витрат вимагають дійсного документа про делегування повноважень, у той час як повноваження для схвалення платежів за вже здійснені витрати потребують документа для банку та авторизацію банку. Особа, яка має повноваження зобов'язати проект нести витрати, може мати або не мати повноважень здійснювати платежі, і навпаки (тобто має делеговані повноваження, але не має рішення банку або навпаки). Особа, яка підписує банк або зберігає готівку, не має доступу до редагування ABACUS без попереднього дозволу фінансового директора або уповноваженої особи. Співробітники, яким може знадобитися доступ лише для читання до ABACUS, які контролюють фінансовий відділ, можуть запитати доступ лише для читання у свого регіонального представника головного офісу. Як найкращу практику, проект запровадив повторювані платежі, коли платіжні запити накопичуються та переглядаються пакетами, а платежі обробляються лише в певні дні та години тижня. Ця найкраща практика дає фінансовим командам більше часу без перерв для перегляду й ефективної обробки платежів.

Ще одна найкраща практика полягає в тому, щоб використовувати форми запити на платіж, перш ніж запитувати платіж у фінансовій групі. Зразок форми запити на оплату можна налаштувати відповідно до потреб проекту. Форма запити на оплату використовується в кінці закупівлі, коли настає час оплати постачальнику або субпідряднику.

Як виконавчий партнер уряду США, «Кімонікс Інтернешнл Інк.» зобов'язана забезпечити належні процедури використання, обслуговування, зберігання, догляду та розпорядження майном. Закупівля майна проекту, включно з будь-яким відповідним географічним кодом, обмеженими товарами, правомочністю

постачальника та іншими субпідрядними вимогами, керується Процедурою закупівлі проекту GlobalQMS та відповідними документами. Хоча цей документ з інструкціями щодо управління майном зосереджується на етапах після закупівель, щоб забезпечити відповідність політикам «Кімонікс Інтернешнл Інк.» і нормативним актам USAID, у ньому також обговорюється, як різноманітні питання управління майном можуть вплинути на рішення щодо закупівель на ранніх стадіях життєвого циклу проекту (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Особливості формування керівних інструкцій щодо управління майном

Розділ, назва		Розглянуті теми
A	Регуляторні аспекти	<ul style="list-style-type: none"> - підхід Chemonics до узгодження різних норм, що застосовуються до управління та розпорядження майном; - відмінності між управлінням майном за договорами підряду та договорами про спільну діяльність
B	Право власності	<ul style="list-style-type: none"> - що слід враховувати в процесах закупівель та імпорту; - ПДВ та податкові наслідки
C	Управління запасами	<ul style="list-style-type: none"> - витратне майно чи майно тривалого користування; - роз'яснення щодо трактування поняття «обладнання» за договорами про спільну діяльність; - ведення та відстеження інвентаризації; - звітування про запаси перед USAID; - як поводитися з втраченими, пошкодженими або викраденими запасами; - як поводитися з предметами, термін експлуатації яких закінчився; - успадкування запасів; - угоди про тимчасове користування та відповідальне зберігання;
D	Диспозиція	<ul style="list-style-type: none"> - процес затвердження розпорядження; - вибір суб'єктів для отримання власності проекту; - передавальна документація; - продаж товару як варіант відчуження
E	Специфічні для конкретного товару міркування щодо утилізації	рекомендації щодо утилізації для певних категорій товарів

Джерело: узагальнено автором на підставі політик компанії

Власність проекту, як правило, в кінцевому підсумку переходить у власність суб'єкта господарювання в країні, що співпрацює. Однак, щоб бути належним розпорядником майна Уряду США, «Кімонікс Інтернешнл Інк.» зберігає за собою опіку та контроль під час реалізації програми. Для цього ФПСУ дотримується FAR 52.245-1 [27], який дозволяє зберігати право власності за урядом США (тобто за проектом) до остаточного розпорядження. З практичної точки зору, затримка з передачею права власності на проектну власність країні, що співпрацює, необхідна для того, щоб підрядники могли зберігати право власності та контролю стільки часу, скільки потрібно для досягнення цілей проекту.

Право власності на майно, безпосередньо придбане за контрактом USAID, як правило, залишається за проектом – від імені Уряду США – доти, доки майно не буде передано країні, що співпрацює, як правило, наприкінці проекту USAID.

Інвентаризація проекту – це вичерпний перелік усіх предметів, закуплених за кошти проекту, включаючи як витратне, так і довгострокове обладнання. AIDAR 752.245-70 [28] визначає майно тривалого використання як «майно, яке є повним саме по собі, не втрачає своєї ідентичності або не стає складовою частиною іншого предмета, коли його вводять у користування; довговічна, з очікуваним терміном служби від двох років; і яка має вартість одиниці понад 500 доларів США».

ФПСУ підтримує систему відстеження запасів для трекінгу обладнання, придбаного та використаного в рамках проекту. Окремий трекер для обладнання, пов'язаного з одержувачем гранту чи іншим бенефіціаром, корисний для відстеження діяльності в рамках грантів і програм. Наприклад, група грантів підтримує систему відстеження обладнання, закупленого або наданого в рамках грантів, щоб забезпечити належне звітування про заходи програми, а також сприяти будь-яким подальшим діям, необхідним для окремих грантоотримувачів.

Після того, як обладнання придбано та отримано, агент із закупівель або інша призначена особа, яка відповідає за управління запасами, має виконати наступне:

- 1) позначити товар інвентарним ярликом, який ідентифікує інвентарний контрольний номер;

2) позначити товар наклейкою USAID відповідно до Плану брендингу та маркування проекту;

3) зареєструвати товар у відповідній системі відстеження запасів із заповненням усіх полів у системі відстеження;

4) переконатися, що товар покрито відповідним майновим страхуванням, як того вимагає основний контракт (або угода про співпрацю) і політика «Кімонікс Інтернешнл Інк.». Крім того, проект повинен отримати будь-яке страхування відповідно до законодавства країни, (наприклад, страхування транспортних засобів).

Для цілей управління запасами вартість придбання товару зазвичай не включає податки, збори, витрати на страхування, фрахт, витрати на встановлення тощо. Нижче наведено варіанти розпорядження майном, фінансованим за проектом, рекомендовані «Кімонікс Інтернешнл Інк.», у порядку пріоритету:

5) передача партнеру(ам) проекту в країні або партнеру(ам) проекту;

6) передача іншим підрядникам або одержувачам грантів у країні, особливо якщо ці підрядники або одержувачі грантів працюють за тією самою стратегічною ціллю USAID;

7) передача для інших програмних цілей у країні перебування, наприклад передача для гуманітарних цілей відповідній місцевій організації. Це може бути варіантом, якщо партнери/партнери проекту відхилили нерухомість і немає інших проектів USAID, які могли б використати ці елементи для підтримки технічної допомоги;

8) передача Місії USAID для перерозподілу в рамках USAID для адміністративних цілей;

9) пожертвування місцевим НУО, благодійним організаціям, школам чи іншим подібним організаціям.

При виборі організацій, які отримують майно, Фонд «Партнерство за сильну Україну» уточнює з місцевим юрисконсульттом, які наслідки (якщо такі є) є у передачі обладнання з проекту, що фінансується USAID, через те, що більшість проектів USAID звільнені від оподаткування/мита.

2.3. Методи управління непрямим податковим навантаженням у проектах міжнародної технічної допомоги

Управління непрямим податковим навантаженням є важливим аспектом сучасного бізнесу, оскільки непрямі податки, такі як ПДВ, акцизи та мита, можуть суттєво впливати на фінансові показники компаній. У сучасних умовах бізнесу ефективно управління цими податками дозволяє знижувати витрати, підвищувати конкурентоспроможність та забезпечувати податкову відповідність. Основні методи управління непрямим податковим навантаженням включають: оптимізація податкових процедур, електронні системи управління податками, податкове планування, управління міжнародними податковими ризиками, моніторинг та аудит податкових процесів, податковий консалтинг та співпраця з експертами.

Однією із вкрай важливих проблем розвитку підприємництва завжди було питання їх державної підтримки, створення таких умов, за яких суб'єкти господарювання нарощували виробництво, отримували прибутки і при цьому належним чином сплачували податки. Більше того, у всі часи і у межах будь-якої податкової системи прагнули до створення ефективного і одночасно справедливого оподаткування, за якого адміністрування податків і зборів є визначеним, передбачуваним, а податкове навантаження на платника є оптимальним, завдяки чому забезпечується стійкість дохідних джерел бюджетів у середньостроковій і довгостроковій перспективі [29].

Використання податкових пільг та спеціальних режимів оподаткування є одним із ключових інструментів для зниження податкового навантаження та підвищення фінансової ефективності бізнесу. Ці механізми дозволяють компаніям оптимізувати свої податкові витрати, враховуючи специфіку діяльності, масштаби та галузь. Розглянемо основні аспекти використання пільг та спеціальних режимів.

Податкові пільги передбачають зменшення або звільнення від сплати окремих податків за певних умов. Держава часто пропонує пільги для малого та середнього бізнесу це знижені ставки податків або повне звільнення для малих підприємств, що дозволяє підтримувати їхній розвиток на початкових етапах.

Сутність державної допомоги і державної підтримки суб'єктів підприємництва містяться у ст. 16 Господарського кодексу України [30] і ст. 15 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [31] та ст. 4 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» [32]. У деяких країнах існують пільги для компаній, які здійснюють інвестиції в стратегічно важливі галузі, наприклад, в енергетику, ІТ або сільське господарство. В окремих регіонах можуть надаватися знижки або звільнення від податків для залучення інвестицій у відсталі або малорозвинуті території. Для підтримки експорту товарів і послуг багато країн надають пільгові умови для сплати непрямих податків (наприклад, ПДВ), що дозволяє знижувати витрати на зовнішньоекономічну діяльність.

Спеціальні режими дозволяють підприємствам працювати на спрощених умовах оподаткування, що часто знижує адміністративні витрати та загальне податкове навантаження. Єдиний податок для малого бізнесу це спрощена система, де компанії можуть сплачувати один фіксований податок замість кількох окремих, таких як ПДВ, податок на прибуток і соціальні внески. Деякі країни вводять режим, коли податок сплачується лише при виведенні капіталу у вигляді дивідендів або іншої вигоди. Це заохочує реінвестування прибутку в бізнес. Компанії, що працюють у зонах вільної торгівлі або економічних зонах, можуть отримувати пільги або звільнення від сплати митних зборів, акцизів та інших податків.

Багато податкових пільг надаються лише компаніям, які працюють у певних галузях економіки, що мають стратегічне значення для держави. Це можуть бути ІТ, сільське господарство, виробництво відновлювальної енергії тощо [33]. Регіональні пільги часто стосуються інвестицій у відсталі або менш розвинені регіони, де уряди прагнуть стимулювати розвиток бізнесу та створення робочих місць.

Компанії, які претендують на податкові пільги, повинні дотримуватись вимог щодо подання податкових декларацій у визначені строки та забезпечувати точність фінансових звітів. Багато пільгових режимів вимагають високого рівня прозорості

фінансової діяльності, що передбачає регулярний аудит та подання звітності згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

Компанії мають підтвердити відповідність критеріям пільгових режимів. Багато пільг передбачені для малого та середнього бізнесу, тому важливо підтвердити, що кількість працівників не перевищує визначений законодавством ліміт. Спрощені режими оподаткування можуть бути доступні лише для компаній із доходами, що не перевищують певного порогу, встановленого державою. Додаткові вимоги можуть включати інноваційність діяльності, експортний потенціал, екологічність тощо. Це часто стосується програм підтримки стартапів, екологічних ініціатив або виробництв, що використовують новітні технології.

Організація обліку непрямих податків для компаній, що працюють у сфері міжнародної технічної допомоги (МТД), включає кілька ключових аспектів. Для організацій, що надають або отримують МТД, часто передбачені податкові пільги: такі компанії можуть бути звільнені від сплати податку на додану вартість (ПДВ) та/чи мита на товари та послуги, пов'язані з їхньою діяльністю, що потребує належного документального оформлення, включаючи контракти з донорами, проекти угод з міжнародними організаціями та рішення державних органів. Але якщо компанія звільнена від ПДВ, вона все одно повинна вести облік операцій з нарахування та використання ПДВ для звітності до податкових органів. Для операцій, що не підпадають під звільнення, облік ПДВ здійснюється за загальними правилами: нарахування податку на вартість товарів/послуг та його відшкодування. Компанії, що звільнені від непрямих податків, зобов'язані надавати регулярну звітність до податкових органів про обсяги та цілі використання товарів, що ввезені або закуплені без сплати ПДВ чи мита. Саме тому належна організація обліку непрямих податків у компаніях МТД передбачає точне виконання вимог законодавства, правильне оформлення документів та ведення відповідної звітності для отримання соціально-економічного ефекту та максимального спрямування міжнародної допомоги до її безпосередніх отримувачів.

Підкреслимо особливості обліку та звітності з непрямого оподаткування на прикладі діяльності «Кімонікс Інтернешнл Інк.», що виконує проект МТД «Фонд

«Партнерство за сильну Україну» (державна реєстрація № 4915 від 14 січня 2022 р.). Відповідно до Ст. 197.11 Податкового кодексу України [11] та на підставі меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії про технічну допомогу від 10.02.1993 р. [25], звільняються від оподаткування ПДВ операції із постачання товарів та послуг на митній території України та ввезення на митну територію України товарів, що фінансуються за рахунок МТД, яка надається відповідно до міжнародних договорів України. Таким чином, ФПСУ, маючи статус виконавця проекту МТД, оплачує товари та послуги без ПДВ, а постачальник, зі свого боку, постачає товари і послуги виконавцю без сплати ПДВ.

Відповідно до Постанови Кабінету міністрів України № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» [34], виконавець проекту МТД – на засвідчення свого права на податкові пільги відповідно до міжнародних договорів України – подає постачальнику такі документи:

- а) засвідчену печаткою виконавця програми копію реєстраційної картки програми МТД, в рамках якого здійснено закупівлю послуг;
- б) засвідчену печаткою виконавця програми копію плану закупівлі;
- в) засвідчену підписом та печаткою виконавця програми копію Договору з постачальником, у якому зазначено, що закупівля послуг здійснюється коштом програми МТД та відповідає категорії (типу) товарів, робіт і послуг, зазначених у плані закупівлі;
- г) засвідчену підписом виконавця копію свідоцтва про акредитацію.

Постачальник зберігає у справі вищезазначені документи та подає податкову накладну, де зазначається підстава для звільнення від сплати ПДВ – відповідно до умов діючого податкового законодавства України. Зі свого боку виконавець, що реалізує право на податкові пільги, щомісяця до 20 числа складає та подає в письмовому та електронному вигляді в органи ДПС інформаційне підтвердження за формою згідно з Додатком 8 [34]. На виконання вимог [35] ФПСУ надає

інформаційне підтвердження придбання товарів, робіт і послуг у пільговому режимі за кошти МТД.

Попередній структурний аналіз виконання проекту МТД ФПСУ, що було розпочато 07 грудня 2021 р. та буде завершено 30 листопада 2024 р., з урахуванням вигоди звільнення від ПДВ свідчить про ефективність витрачання коштів: 53,99% коштів МТД було витрачено на товари та послуги, звільнені від ПДВ; 0,03% - на товари та послуги, оплачені з ПДВ; решту коштів (45,98%) складають інші витрати (рис. 2.10). Тож більша частина закупівель здійснюється без сплати ПДВ [8].

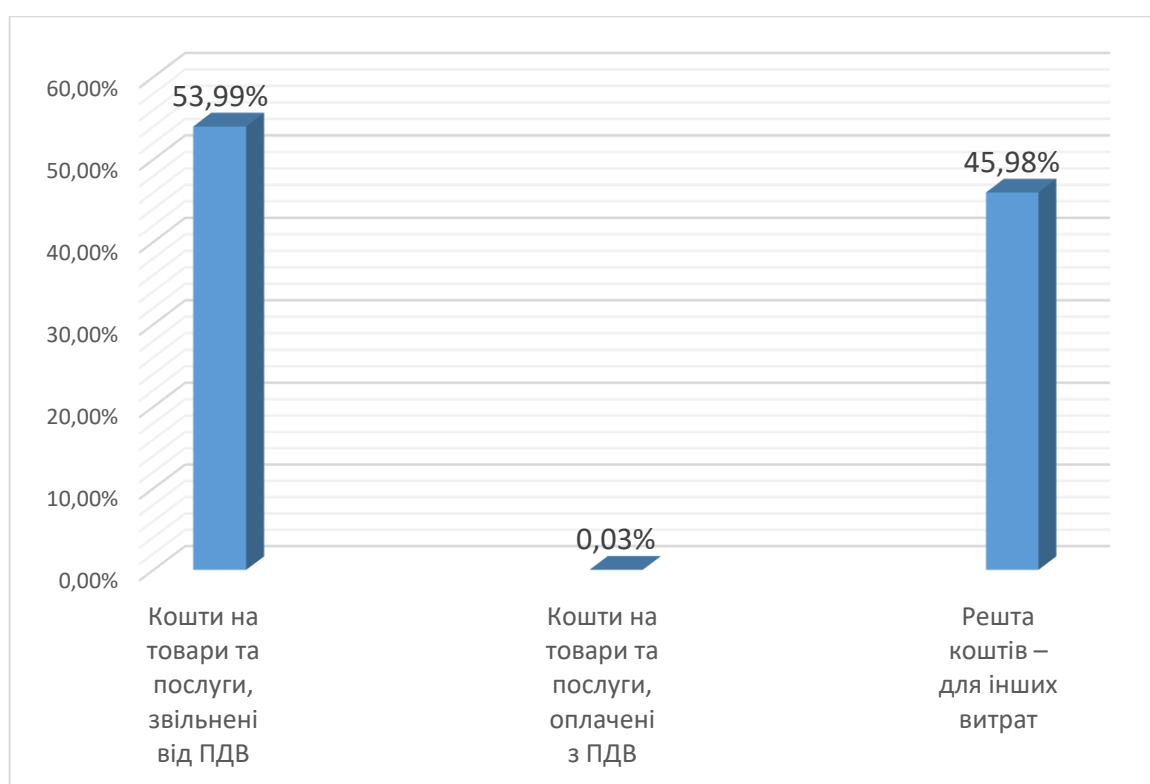

Рис. 2.10 - Аналіз коштів ФПСУ за категоріями ПДВ та іншими витратами

Джерело: узагальнено автором

Таким чином, звільнення від ПДВ разом з іншими оптимізаційними заходами дозволило суттєво зменшити загальні витрати проекту – загалом вдалось заощадити 10,79% від загальних коштів. Цей показник демонструє, що майже 11% ресурсів, які могли бути витрачені на податки, залишились у розпорядженні проекту та були спрямовані на інші важливі потреби – фінансування малого та

середнього бізнесу, підтримку неурядових організацій та додаткові закупівлі товарів і послуг. У підсумку, збережені 10,79% - це не лише ефективне управління коштами, а й важливий внесок у стале фінансове планування, що сприяє максимальному впливу проекту на розвиток України.

Під час виконання проекту ФПСУ лише 0,03% коштів МДТ було сплачено з ПДВ, що є мінімальним податковим навантаженням. Завдяки цьому частина коштів у розмірі 45,98% була спрямована на підтримку приватних підприємств та неурядових організацій, особливо малого та середнього бізнесу: значну частину товарів і послуг проекту було закуплено саме у таких підприємств, що стимулює їх розвиток та надає поштовх для зростання економіки. Таким чином грантова підтримка забезпечує зростання особистісного потенціалу бенефіціарів, а також сприяє сталому розвитку країни, забезпечуючи довготривалі позитивні результати для суспільства. А у свою чергу економія завдяки звільненню від ПДВ підвищує ефективність проектів МТД, бо ресурси спрямовуються безпосередньо на розвиток інфраструктури, підприємництва та суспільних ініціатив, а не на сплату податкових зобов'язань.

Отже податкові пільги для компаній, що працюють у сфері МТД, допомагають полегшити реалізацію проектів, сприяють виконанню міжнародних зобов'язань країни та мають низку позитивних наслідків. Але процес їх належного документального супроводу потребує додаткової уваги. Компанії повинні забезпечити відповідну реєстрацію угод, отримати всі необхідні дозволи та підтвердження від державних органів. Компанія зобов'язана ретельно обліковувати всі операції, що підпадають під звільнення від ПДВ, та надавати регулярну звітність до податкових органів. Необхідно точно відокремлювати операції, які підлягають пільговому режиму, від тих, що оподатковуються на загальних підставах [8]. Звільнення від сплати ПДВ означає, що компанія не має права на відшкодування вхідного ПДВ за придбані товари чи послуги – це може бути недоліком для деяких організацій, якщо вони проводять операції, що не підпадають під пільги. Державні органи можуть проводити перевірки щодо правильності застосування пільг; у разі виявлення порушень податкової дисципліни на компанію

може бути накладено штрафні санкції, або пільги можуть бути скасовані з необхідністю сплатити ПДВ ретроспективно. Тож звільнення від непрямого оподаткування у рамках МТД є дієвим інструментом оптимізації витрат, однак вимагає ретельного обліку, звітності та контролю з метою уникнення податкових ризиків та негативних фінансових наслідків реалізації подібних міжнародних проектів.

Висновки до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи було надано характеристику «Кімонікс Інтернешнл Інк.» як приватної міжнародної фірми з розвитку, що наразі впроваджує проект «Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ). Метою програми ФПСУ є створення покращених умов для української держави, у партнерстві з громадянським суспільством і приватним сектором, щоб очолити інклюзивне національне відновлення та відродження в контексті військових дій. Проведено аналіз основних показників діяльності компанії, встановлено, що основні витрати для реалізації програми йдуть на закупівлю спеціального обладнання та/або послуги (95,37%). Це основна частина витрат, що охоплює майже весь бюджет – обладнання чи спеціалізовані послуги, які є ключовими для реалізації програми: транспортні засоби та запчастини, включаючи автомобілі, інженерну техніку, причепи, транспортні послуги.

Основні господарські операції «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) побудовані навколо надання грантів бенефіціарам та закупівель за договорами та платіжних операцій на основі факту отримання товарів чи послуг. «Кімонікс Інтернешнл Інк.» працює за загально визнаними принципами бухгалтерського обліку (англ. Generally Accepted Accounting Principles, GAAP) із використанням спеціалізованого програмного забезпечення ABACUS Bridge. Проаналізовано особливості бухгалтерської діяльності фінансової команди ФПСУ, увагу приділено системі внутрішнього контролю, що запроваджено політикою «Кімонікс Інтернешнл Інк.».

Також досліджено особливості обліку та звітності з непрямого оподаткування на прикладі діяльності «Кімонікс Інтернешнл Інк.», що виконує проект МТД ФПСУ, встановлено порядок підготовки документів на засвідчення свого права на податкові пільги відповідно до міжнародних договорів України та для надання підстав для звільнення від сплати ПДВ – відповідно до умов діючого податкового законодавства України для постачальників. Встановлено, що під час реалізації проекту ФПСУ податкове навантаження на кошти міжнародної технічної допомоги склало лише 0,03% у вигляді ПДВ, що є мінімальним показником. Це дозволило спрямувати 45,98% коштів на підтримку приватного сектору та неурядових організацій, зокрема малого та середнього бізнесу. Значна частина товарів і послуг для проекту була придбана саме у таких підприємств, що сприяло їхньому розвитку та стимулювало економічне зростання. У результаті грантова підтримка не лише розвиває особистісний потенціал бенефіціарів, але й сприяє сталому розвитку країни, забезпечуючи довгострокові позитивні зміни для суспільства.

Таким чином, ефективне використання коштів МТД з мінімальним податковим навантаженням дозволяє не лише забезпечувати реалізацію поточних проектів, але й створювати умови для довготривалого економічного та соціального розвитку. Підтримка малого та середнього бізнесу, яка здійснюється в рамках таких проектів, стимулює підприємницьку активність, сприяє створенню нових робочих місць і зростанню добробуту населення. В результаті, подібні ініціативи стають вагомим внеском у сталий розвиток країни та підвищення її конкурентоспроможності на глобальній арені.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

3.1. Особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги

Аудит непрямого оподаткування підприємств міжнародної технічної допомоги (МТД) – це комплексна перевірка правильності нарахування, сплати та відображення в бухгалтерському обліку податків, пов'язаних із операціями, які оподатковуються непрямими податками, такими як ПДВ, акцизний збір, мито. Регламентується нормативно правовими актами: Ст.197 Податкового кодексу України [11] та Постановою Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» № 153 від 15.02.2002 [34].

ФПСУ щомісяця готує детальний звіт про звільнення від сплати ПДВ, який відповідно до вимог податкового законодавства України направляється до податкових органів. Одночасно з цим щомісячно формується загальний звіт, що передається до головного офісу для забезпечення прозорості та контролю фінансових операцій.

Внутрішній аудит діяльності ФПСУ проводиться раз на рік з метою оцінки відповідності процесів внутрішнім політикам і процедурам, а також вимогам донора. З огляду на обмежену тривалість проекту, зовнішній аудит було заплановано на його завершення. Цю перевірку здійснила незалежна аудиторська компанія, яка забезпечила об'єктивну оцінку та підтвердження відповідності діяльності проекту міжнародним стандартам і договірним зобов'язанням. ФПСУ підлягає особливому режиму оподаткування, застосовуються пільги, привілеї та імунітети відповідно до законодавства України, чинних міжнародних договорів України. Аудиторська компанія враховувала ці пільги та відповідність документального підтвердження законодавству. У таблиці 3.1 представлено особливості аудиту непрямого оподаткування у ФПСУ.

Таблиця 3.1

Особливості аудиту непрямого оподаткування

Особливості аудиту	Сутність перевірки
Специфіка статусу МТД	Підприємства, що отримують МТД, мають пільги щодо оподаткування, наприклад, звільнення від ПДВ або митних платежів
Правильність застосування пільг	Перевірка, чи коректно підприємство документально обґрунтувало своє право на пільги, чи своєчасно подано відповідні декларації до податкових органів
документальне підтвердження операцій	<ul style="list-style-type: none"> - контракти із донорами; - специфікація до договорів; - підтвердження митних декларацій; - первинні документи, що підтверджують витрати.
ПДВ на операції в межах МТД	Перевіряється, чи звільнені від ПДВ закупівлі та чи оформлено відповідні документи (наприклад, реєстрація проекту в Міністерстві економіки). Аудитор аналізує, чи коректно відображені звільнені від ПДВ операції в звітності.
Перевірка податкових ризиків	Здійснюється оцінка ризиків, пов'язаних із: <ul style="list-style-type: none"> - невизнанням пільг податковими органами; - помилками в розрахунках або звітності; - відсутністю достатньої документації

Джерело: розроблено автором

У таблиці 3.2 представлено основні етапи аудиту, які були використані при перевірці ФПСУ. Результатом аудиту є висновок щодо правильності ведення обліку непрямих податків, рекомендації для мінімізації податкових ризиків і оптимізації роботи з оподаткуванням.

Під час проведення аудиту представники аудиторської компанії запитували додаткові документи для детального аналізу. Уся запитувана інформація була надана у повному обсязі та у встановлені строки, що забезпечило максимально прозорий процес перевірки. За результатами аудиту було підготовлено звіт, який був представлений замовнику аудиту.

Таблиця 3.2

Основні етапи аудиту

Етапи	Зміст та заходи аудиту
Підготовчий етап	<ul style="list-style-type: none"> - вивчення специфіки підприємства, - аналіз основних договорів, - перевірка реєстраційних документів проекту.
Перевірка обліку непрямих податків	<ul style="list-style-type: none"> - аналіз реєстрів бухгалтерського обліку, податкової звітності, первинних документів
Аналіз пільг і звільнень від оподаткування	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка правильності обґрунтування пільг, - аналіз ризиків їх невизнання
Підготовка звіту	<ul style="list-style-type: none"> - виявлення порушень, - рекомендації щодо усунення недоліків; - оцінка ризиків.

Джерело: розроблено автором

Керівництво ФПСУ було ознайомлено з результатами звіту, що мав висновки щодо правильності ведення обліку непрямих податків, рекомендації для мінімізації податкових ризиків і оптимізації роботи з оподаткуванням.

Також моніторинг проектів МТД відповідно до [34] є важливим етапом забезпечення ефективного використання наданих ресурсів та досягнення цілей проектів. У таблиці 3.3 представлені ключові аспекти моніторингу проектів МТД.

Прикладом такого моніторингу є лист реципієнта Держаної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) «Результати поточного моніторингу проекту міжнародної технічної допомоги Фонд «Партнерство за сильну Україну» (Додаток А) до бенефіціара – Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Згідно п.25 [34], «для забезпечення поточного моніторингу реципієнт подає бенефіціарові: до 10 липня звітного року результати піврічного моніторингу проекту (програми) та до 10 січня року, що настає за звітним, результати річного моніторингу проекту (програми), складені за формою згідно з додатком 3 до цього Порядку, завізовані відповідальною особою та підписані керівником реципієнта».

Таблиця 3.3

Ключові аспекти моніторингу проектів МТД

Аспекти моніторингу	Зміст та заходи моніторингу
Контроль відповідності реалізації проектів визначеним цілям	організації-реципієнти зобов'язані забезпечувати використання коштів, обладнання та послуг виключно в межах затверджених програм і планів
Звітування про хід реалізації проектів	реципієнти повинні надавати органам державної влади періодичні звіти про виконання завдань проектів, включаючи фінансові звіти, дані про закупівлі, реалізацію запланованих заходів та досягнення очікуваних результатів
Аналіз дотримання умов пільг та звільнень від оподаткування	у рамках моніторингу перевіряється правомірність застосування пільг, зокрема звільнення від ПДВ, митних платежів та інших податків, що надаються відповідно до чинного законодавства
Відповідальність за якісне виконання проектів	усі сторони, залучені до реалізації проектів МТД, зобов'язані забезпечити прозорість процедур, належне документальне оформлення, а також своєчасне усунення недоліків, виявлених у ході моніторингу
Взаємодія з уповноваженими органами	у процесі моніторингу органи державної влади можуть ініціювати перевірки ефективності проектів та відповідності їх реалізації встановленим вимогам

Джерело: узагальнено автором на підставі [34]

Реципієнт ДСНС звітувала про роботу ФПСУ за період 01.01.2023 р. – 30.06.2023 р. За цей період було закуплено обладнання та витратних матеріалів на суму 102251994,15 грн. Результати включають інформацію про досягнення очікуваних результатів та порівняння запланованих результатів проекту з досягнутими.

«Бенефіціар аналізує та подає кожного півріччя до 30 числа наступного місяця Секретаріату Кабінету Міністрів України підписані координатором проекту (програми) результати поточного та/або заключного моніторингу згідно з додатком 7 до цього Порядку» [34]. Секретаріат Кабінету Міністрів України оприлюднює щороку інформацію про міжнародну технічну допомогу, з висновками та рекомендаціями та розміщує на Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади.

Тож слід зазначити, що моніторинг є інструментом підвищення прозорості та звітності, а також дозволяє донорам, органам влади та реципієнтам забезпечити ефективне досягнення цілей проектів МТД.

Важливість аудиту полягає в тому, що він дозволяє виявити ризики податкових порушень, запобігти нецільовому використанню коштів та мінімізувати конфлікти з податковими органами. Крім того, аудит сприяє підвищенню ефективності роботи підприємств, забезпечуючи оптимізацію податкових процесів і правильне оформлення фінансової звітності.

Для підприємств МТД, зокрема для ФПСУ, аудит непрямого оподаткування має не лише фінансовий, але й стратегічний характер. Він допомагає підтримувати довіру донорів і партнерів, демонструючи їхню відповідальність перед суспільством та державою. Загалом, аудит непрямого оподаткування є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку сектору міжнародної технічної допомоги та досягнення його соціально-економічних цілей.

3.2. Експертна оцінка якості обліково-аналітичного забезпечення компанії

Економічна експертиза бухгалтерського, податкового обліку та звітності є масштабним напрямом у сфері економічних досліджень за кількістю та обсягами виконуваних робіт. У рамках цього напрямку виділяють два ключові підвиди: експертизу бухгалтерського обліку та експертизу, пов'язану з питаннями оподаткування. До завдань, які вирішуються за допомогою експертизи бухгалтерського обліку, належать:

1) дослідження фактів постачання товарів, виконання робіт чи надання послуг із перевіркою правильності їхнього відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, а також оцінка коректності включення цих операцій до об'єктів оподаткування при визначенні податку на прибуток та ПДВ.

2) визначення розміру та періоду виникнення нестач чи надлишків товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів, а також оцінка правильності їхнього відображення у бухгалтерських регістрах.

3) оцінка точності формування облікових даних щодо доходів і витрат за окремими видами діяльності чи договорами, відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, які застосовуються підприємством.

4) перевірка коректності обчислення та відображення в обліку операцій, пов'язаних із нарахуванням та виплатою доходів фізичним особам.

Ці завдання спрямовані на підвищення достовірності облікових даних, зменшення ризиків порушення податкового законодавства та забезпечення прозорості фінансової діяльності підприємства. Ефективне управління непрямим оподаткуванням (зокрема, ПДВ, акцизами, митами) вимагає високоякісного обліково-аналітичного забезпечення, яке виступає основою для прийняття управлінських рішень та забезпечення податкової прозорості підприємства.

Методи експертної оцінки зазвичай включають:

1) аналіз документів: реєстри обліку, податкові декларації, звіти, первинна документація;

2) опитування персоналу: оцінка рівня кваліфікації співробітників, залучених до обліку та аналізу непрямих податків;

3) порівняння з еталонними стандартами: відповідність законодавству, внутрішнім політикам та кращим практикам.

Отже результатами експертизи мають стати висновки щодо якості обліково-аналітичного забезпечення, визначення сильних сторін і недоліків системи обліку та аналізу, а також надання рекомендацій для покращення оптимізації процесів збору та аналізу даних та усунення ризиків недотримання законодавчих вимог, впровадження сучасних технологій для автоматизації обліку.

Відповідно до мети дослідження та з урахуванням особливостей діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.» у магістерській роботі пропонується провести експертне опитування щодо якості обліково-аналітичного забезпечення, що наразі використовується у проекті ФПСУ з надання МТД. У дослідженні запропоновано перелік основних складових експертної оцінки, розроблених безпосередньо для ФПСУ (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Складові експертної оцінки якості обліково-аналітичного забезпечення ФПСУ

Складова процесу оцінки	Зміст оцінки
Системність обліково-аналітичного забезпечення	1) оцінюється, чи охоплює система всі аспекти непрямого оподаткування (нарахування, сплата, звільнення від сплати, документальний супровід); 2) аналізується інтеграція аналітичних даних з бухгалтерськими регістрами, а також відповідність законодавчим вимогам
Повнота та достовірність інформації	1) перевіряється, чи вся інформація, що використовується для обліку і звітності, є повною, своєчасною та відповідає первинним документам; 2) аналізуються ризики податкових помилок через недоліки в обліку або неточності в аналітичних розрахунках
Відповідність нормативним вимогам	експерт оцінює, чи дотримується підприємство норм податкового законодавства, зокрема правил нарахування ПДВ, використання податкового кредиту та звільнення від оподаткування
Якість аналітичної роботи	1) аналізується рівень деталізації аналітичних даних: чи розподіляються доходи та витрати за категоріями, що підпадають під різні режими оподаткування; 2) оцінюється використання прогностичних показників для управління податковими ризиками
Документальне забезпечення	1) експерт перевіряє якість та достатність первинних документів, необхідних для підтвердження податкових операцій; 2) оцінюється наявність документів, що підтверджують право на пільги з непрямих податків (наприклад, сертифікати, реєстраційні картки проекту)
Автоматизація процесів	1) оцінюється рівень автоматизації обліково-аналітичних процесів, зокрема використання спеціалізованого ПЗ для податкового обліку; 2) автоматизація зменшує ризики людських помилок та підвищує ефективність управління податковими зобов'язаннями

Джерело: розроблено автором

Так, за результатами системного дослідження за допомогою залучених експертів, можливо з'ясувати, чи є існуюча система обліково-аналітичного забезпечення ФПСУ досить якісною та чи відповідає вона основним вимогам нормативного законодавства, а також чи є можливості для покращення, зокрема, у напрямі автоматизації процесів, деталізації аналітичних даних та інтеграції бухгалтерських та аналітичних систем. Реалізація рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності управління податковими зобов'язаннями та мінімізації ризиків.

Отже для участі у експертному опитуванні потрібно запросити експертів – спеціалістів, що будуть працювати у групі, та провести перевірку компетентності обраних членів експертної групи за допомогою анкет самооцінки: ступеня знайомства із проблемою (табл. 3.5) та рівня аргументованості висловлюваних думок (табл. 3.6).

Таблиця 3.5

Анкета з самооцінки ступеня знайомства з проблемою

Бал	Ступінь знайомства
0	Не знайомий із проблемою взагалі
1, 2, 3	Погано знайомий з проблемою, але вона входить до сфери моїх інтересів
4, 5, 6	Задовільно знайомий з проблемою, але не беру участі у її практичному вирішенні
7, 8, 9	Добре ознайомлений з проблемою, беру участь у її практичному вирішенні
10	Проблема входить до вузького кола моєї спеціалізації

Джерело: [36, 37]

За відповідями на цю анкету організатор проведення експертної оцінки обчислює кожному спеціалісту коефіцієнт ступеню ознайомленості (K_3):

$$K_3 = 0,1 \cdot B_i, \quad (3.1)$$

де B_i – бал, який підкреслив спеціаліст в анкеті.

Таблиця 3.6

Анкета з самооцінки рівня аргументованості висловлюваних думок

Джерело аргументованості	Ступінь аргументованості		
	високий	середній	низький
1. Проведений теоретичний аналіз	0,3	0,2	0,1
2. Виробничий досвід	0,5	0,4	0,2
3. Узагальнення дослідницьких праць вітчизняних авторів	0,05	0,05	0,05
4. Узагальнення дослідницьких праць зарубіжних авторів	0,05	0,05	0,05
5. особисте знайомство із зарубіжним досвідом з аналізованої проблеми	0,05	0,05	0,05
6. Інтуїція	0,05	0,05	0,05

Джерело: [36, 37]

В анкеті експерти підкреслюють декілька відповідних балів; за відповідями на цю анкету визначають коефіцієнт аргументованості думок (Ka):

$$Ka = \frac{\sum_{i=1}^{n1} B_i}{n1}, \quad (3.2)$$

де B_i – бали, підкреслені в анкеті.

Рівень компетентності експерта (Kk) визначається за обома оцінками [36, 37]:

$$Kk = \frac{Kз + Ka}{2}, \quad (3.3)$$

де K_k – коефіцієнт компетентності, $0 \leq K_k \leq 1$;

K_z – коефіцієнт ступеня знайомства, $0 \leq K_z \leq 1$;

K_a – коефіцієнт аргументованості думок, $0 \leq K_a \leq 1$.

Для проведення дослідження щодо якості обліково-аналітичного забезпечення, що наразі використовується у проекті ФПСУ з надання МТД, було запрошено шість експертів: спеціалістів, що є ключовими співробітниками ФПСУ, входять до складу фінансової команди та безпосередньо працюють з даним забезпеченням. Анкету самооцінки експертів із розрахунками коефіцієнтів рівня компетентності представлено у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Анкета самооцінки експертів із розрахунками коефіцієнтів рівня компетентності

Показники	Експерти					
	1	2	3	4	5	6
Ступінь знайомства з проблемою						
Самоцінка, бали	9	7	5	6	4	3
Коефіцієнт ступеню ознайомленості (K_z)	0,9	0,7	0,5	0,6	0,4	0,3
Ступінь аргументованості						
1. Проведений теоретичний аналіз	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
2. Виробничий досвід	0,4	0,5	0,2	0,4	0,4	0,2
3. Узагальнення дослідницьких праць вітчизняних авторів	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
4. Узагальнення дослідницьких праць зарубіжних авторів	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
5. особисте знайомство із зарубіжним досвідом з аналізованої проблеми	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
6. Інтуїція	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Коефіцієнт аргументованості думок (K_a)	0,9	1,0	0,7	0,9	0,8	0,6
Рівень компетентності експерта (K_k)	0,9	0,85	0,6	0,75	0,6	0,45

Джерело: розроблено автором

Таким чином, за результатами можливо зробити висновок, що обрана група експертів має досить високі значення рівня компетентності, тож ці експерти можуть бути залучені до подальшої роботи.

Далі експертам надається підготовлений опитувальний лист, де їм пропонується проранжувати критерії якості бухгалтерського програмного забезпечення, що наразі використовується у проекті ФПСУ з надання МТД від 1 до 15, при цьому ранг «1» надається факторові, що має найбільше значення (на думку експерта), а найбільший ранг – факторові, що не найменш важливим у цьому переліку. Послідовність рангів відображає узагальнену думку експертів: найбільш впливовий фактор матиме найменший ранг, тобто «одиницю».

Це означає, що за значенням він оцінений усіма експертами як такий, що потребує першочергової уваги. Обробка експертної інформації потребує оцінки відносної важливості інформації від експертів. Оцінки відносної важливості характеризують узагальнену думку групи експертів про відносну важливість розвитку різних об'єктів [36, 37] та ступінь узгодженості думок експертів (тобто наскільки релевантними є оцінки та чи можна їм довіряти). Тому за результатами опитування слід провести оцінку узгодженості думок експертів групи за допомогою коефіцієнта конкордації W :

$$\bar{S} = \frac{\sum_{j=1}^n S_j}{n}, \text{ якщо } S_j = \sum_{i=1}^m R_{ij}, \quad (3.4)$$

$$W = \frac{12 \sum_{j=1}^n d_j^2}{m^2 (n^3 - n)}, \text{ при } d_j = S_j - \bar{S}; \quad (3.5)$$

де m – кількість експертів, ($i=1, \dots, m$);

n – кількість факторів, ($j=1, \dots, n$);

d_j – відхилення суми рангів j -го фактора (S_j) від середньої суми рангів факторів (S);

R_{ij} – ранг (місце), який присвоїв j -му фактору i -ий експерт.

Величина коефіцієнта конкордації W дозволяє зробити висновок, що чим далі значення від 0 і ближче до 1, тим думки більш узгоджені. Якщо замість експертів розглядати ознаки явищ, то цілком очевидно, що коефіцієнт W буде єдиною вибірковою мірою зв'язку між цими ознаками.

Відповідно до викладеної методики експертного опитування було проведено анкетування серед експертів-спеціалістів ФПСУ (табл. 3.8).

Отже після отримання відповідей експертів слід оцінити коефіцієнт конкордації (узгодженості) думок експертів, він дорівнює:

$$\bar{S} = 720 / 15 = 48,$$

$$W = \frac{12 \cdot 7982}{6^2 (15^3 - 15)} = 0,792.$$

Отримане значення W свідчить про узгодженість думок експертів на 79,2%, що відповідає високому ступеню узгодженості.

Отже результати опитування показали, що найбільш важливими критеріями, на які у першу чергу слід звернути увагу під час розробки заходів з удосконалення обліково-аналітичного та програмного забезпечення ФПСУ, є наступні:

- 1) Конфіденційність і безпека облікових даних;
- 2) Рівень кваліфікації співробітників
- 3) Відповідність внутрішнім політикам та кращим практикам.

Ці фактори свідчать про необхідність комплексного підходу до розробки та впровадження нових рішень для підвищення ефективності використання обліково-аналітичної системи ФПСУ.

Таблиця 3.8

Результати експертного опитування (ранжування) критеріїв якості обліково-аналітичного забезпечення ФПСУ

Критерії якості до ранжування	Експерти						$S_j = \sum_{i=1}^m R_{ij}$	$d_j = S_j - \bar{S}$	d_j^2
	1	2	3	4	5	6			
1. Конфіденційність і безпека облікових даних	2	1	2	1	2	1	9	-39	1521
2. Рівень кваліфікації співробітників	1	2	1	2	1	2	9	-39	1521
3. Відповідність внутрішнім політикам та кращим практикам	3	3	5	7	4	4	26	-22	484
4. Відповідність формату звітності місцевим законодавчим вимогам	7	9	12	11	7	7	53	5	25
5. Ризики через відсутність доступу до бази даних України	14	11	11	15	13	11	75	27	729
6. Можливість інтеграції системи з програмами обміну даними з іншими організаціями	13	10	8	10	12	10	63	15	225
7. Наявність достатнього місця для зберігання документації, звітів в існуючій системі обліку	10	8	9	8	8	14	57	9	81
8. Інтегрування системи обліку з хмарними сервісами для більшої гнучкості доступу	4	14	10	9	9	9	55	7	49
9. Координація між бухгалтерією та іншими підрозділами для збирання даних	9	4	7	6	5	6	37	-11	121
10. Ризики помилок у веденні обліку через людський фактор	8	5	6	5	15	15	54	6	36
11. Особливості касового методу і специфіка міжнародних організацій	12	15	15	12	14	12	80	32	1024
12. Забезпечення належної верифікації документів на етапі введення даних	11	13	14	14	10	8	70	22	484
13. Формування автоматизованих звітів з урахуванням вимог щодо звільнення від ПДВ	5	7	3	3	6	3	27	-21	441
14. Відображення операцій звільнення від ПДВ у фінансовій звітності в розрізі проєктів або донорів	6	6	4	4	3	5	28	-20	400
15. Синхронізація з банком та платіжними сервісами	15	12	13	13	11	13	77	29	841
Сума балів	120	120	120	120	120	120	720		7982

Джерело: розроблено автором

Отже у якості рекомендацій до впровадження можливо запропонувати наступні заходи щодо виявлених ключових аспектів, а саме:

1) для забезпечення конфіденційності та безпеки даних:

- використовувати сучасні інструменти захисту інформації, такі як шифрування, багаторівневу автентифікацію та захищені сервери;

- регулярно проводити аудит безпеки програмного забезпечення для виявлення та усунення потенційних загроз;

- впровадити політику управління доступом до облікових даних, розмежувавши права користувачів.

2) з метою підвищення кваліфікації співробітників:

- організувати навчання та тренінги для персоналу з використання нового програмного забезпечення;

- підготувати внутрішні інструкції та посібники для користувачів, які пояснюють функціонал та принципи роботи системи;

- залучати співробітників до тестування програмного забезпечення на етапі впровадження для зручності адаптації.

3) задля відповідності внутрішнім політикам та кращим практикам:

- розробити технічне завдання для програмного забезпечення з урахуванням потреб організації, внутрішніх регламентів та вимог.

- інтегрувати обліково-аналітичне програмне забезпечення з існуючими системами організації для забезпечення узгодженості та зручності використання.

- періодично переглядати функціональні можливості програмного забезпечення для відповідності сучасним вимогам та стандартам.

Реалізація цих рекомендацій сприятиме створенню ефективної та безпечної обліково-аналітичної системи, яка відповідатиме потребам ФПСУ, підвищить продуктивність співробітників та забезпечить довгостроковий розвиток організації.

3.3. Перспективи розвитку проектів матеріально-технічної допомоги у контексті непрямого оподаткування

У сучасних умовах розвитку національної економіки непрямі податки посідають ключове місце в системі оподаткування. Тому удосконалення механізмів непрямого оподаткування є однією з найактуальніших проблем сьогодення.

Аналіз статистики реєстрації проектів МТД за відкритими даними Секретаріату Кабінету Міністрів України за 2018 - 2024 рр. (рис. 3.1) свідчить, що у 2018 - 2020 рр. спостерігався поступовий приріст кількості зареєстрованих проектів МТД.

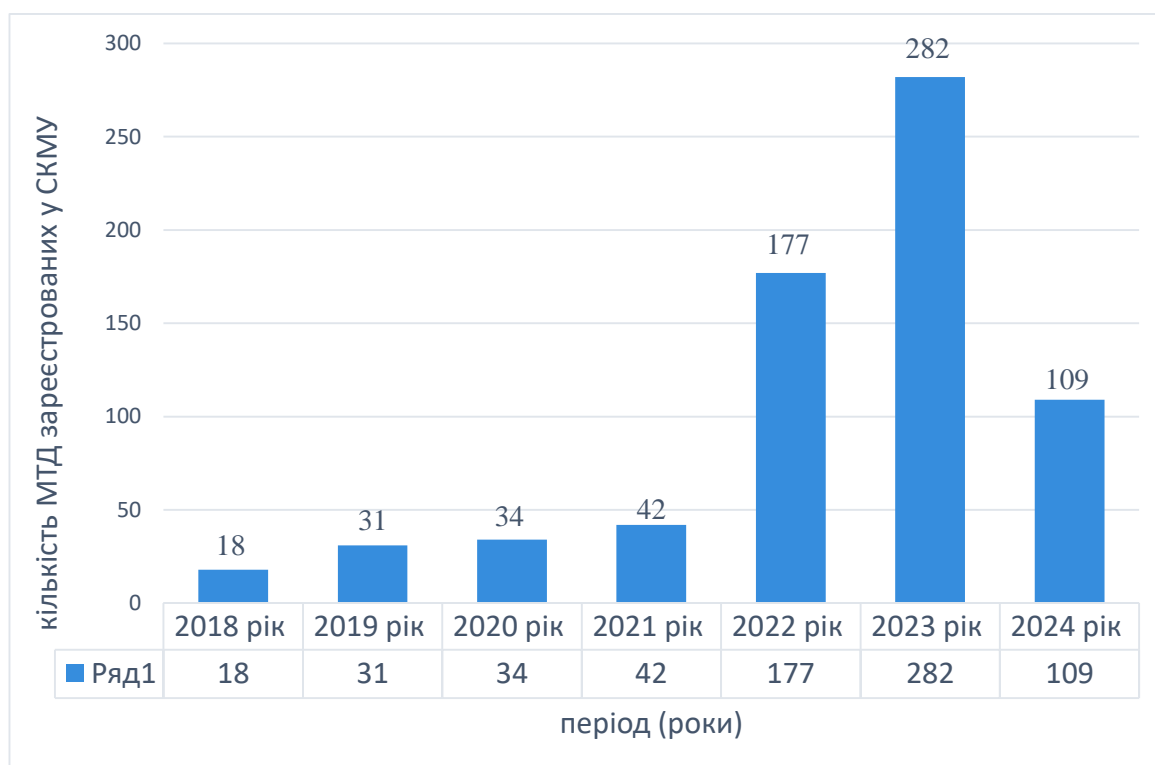

Рис. 3.1 – Статистика реєстрації проектів МТД у Секретаріаті Кабінету Міністрів України (2018–2024 рр.) станом на 01.11.2024

Джерело: узагальнено автором на підставі [38]

У 2018 році було 18 проектів МТД. У 2019 був приріст +72% порівняно з попереднім роком, у 2020 році приріст склав +10%, це 34 проекти МТД. Після паузи в реєстрації (ймовірно, спричиненої пандемією COVID-19 або іншими факторами),

кількість проектів суттєво зросла до 42 (+24% порівняно з 2020 р.). Різке зростання активності проектів МТД спостерігали у 2023–2024 роках. У 2023 р. зареєструвалося 282 проекти (+587% порівняно з 2022 р.). 2024 рік свідчить про стабілізацію темпів реєстрації: 109 проектів. Ці дані демонструють значне збільшення залучення МТД, особливо після 2022 р., ймовірно, у зв'язку з кризовими подіями та підвищеною увагою донорів до відновлення та реформ в Україні. Наступна діаграма (рис. 3.2) показує пік завершення проектів у 2025 р. (353 проекти), що відповідає значному приросту реєстрацій у 2023 р. Це свідчить про короткий цикл реалізації багатьох проектів МТД (1–3 роки).

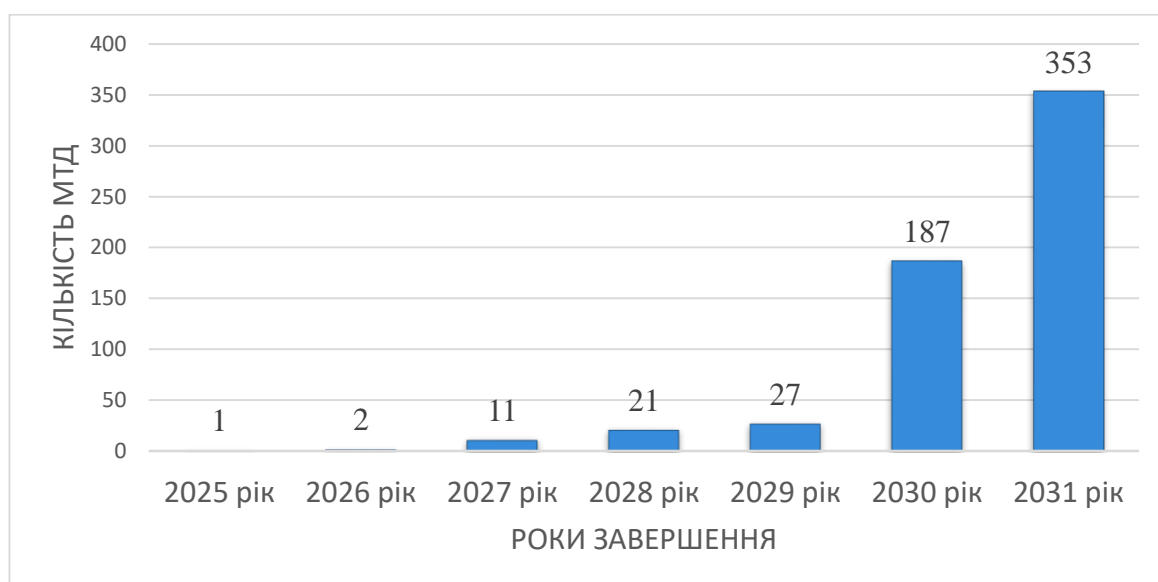

Рис. 3.2 Статистика завершення проектів МТД (2025 - 2031 рр.) станом на 01.11.2024

Джерело: узагальнено автором на підставі [38]

Реєстрація 109 нових проектів у 2024 р. також підтверджує тенденцію активного запуску нових фаз на базі попередніх ініціатив.

Це має вплив на облікові процеси непрямого оподаткування. Унаслідок збільшення кількості зареєстрованих проектів зростає обсяг операцій, пов'язаних із непрямим оподаткуванням (закупівлі, звільнення від ПДВ, податковий кредит).

Це потребує уніфікації процедур відображення податкових операцій; та централізованого обліку пільг із ПДВ за всіма проектами.

Висока концентрація завершень у 2025 р. свідчить про необхідність оптимізації облікових процесів на етапі закриття проектів. Слід запровадити стандартизовані процедури для підготовки звітності про звільнення від ПДВ та перевірки відповідності облікових даних та податкових декларацій. Ця статистика свідчить про циклічність та тривалість проектів, а також про можливість отримання нових фаз для продовження поточних ініціатив. Як приклад, Фонд «Партнерство за сильну Україну» отримав фазу 2 проекту на період з 1 жовтня 2024 року до 1 жовтня 2027 року. Завершення значної кількості проектів до кінця 2025 року, а також активне продовження частини з них на нові фази, створює потребу в гнучких облікових підходах. Це включає адаптацію облікових політик до умов нових фаз проектів та уніфікацію процесів обліку непрямих податків для спрощення звітності за кількома паралельними фазами.

Значне зростання кількості проектів у 2023–2024 рр. вимагає автоматизованого підходу до управління непрямим оподаткуванням. Системи повинні забезпечувати відстеження операцій із ПДВ у режимі реального часу та автоматичну генерацію податкових декларацій.

У зв'язку зі збільшенням навантаження на облікові підрозділи, необхідно інвестувати у підвищення кваліфікації працівників, особливо з урахуванням змін у податковому законодавстві, організацію спеціалізованих тренінгів щодо нових процедур звільнення від ПДВ, обліку податкового кредиту та формування звітності. Розробка внутрішніх методичних матеріалів для працівників бухгалтерії, адаптованих до специфіки проектів міжнародної технічної допомоги.

Висока концентрація проектів, що завершуються у 2025 р., створює додаткові ризики для якості звітності з непрямих податків. Щоб уникнути помилок і непередбачуваних втрат, доцільно:

- 1) впровадити систему внутрішнього моніторингу податкових операцій, яка дозволить оперативно виявляти та виправляти неточності;

2) залучати зовнішніх аудиторів для проведення незалежної оцінки облікових процесів.

Оскільки кількість зареєстрованих проектів різко зросла після 2022 р., варто переглянути процедури реєстрації та обліку проектів у Секретаріаті Кабінету Міністрів України. Це дозволить забезпечити прозорість і точність даних про проекти та створити єдину базу обліку, яка полегшить управління оподаткуванням у межах усіх етапів реалізації проектів.

Оскільки проекти МТД часто фінансуються міжнародними організаціями, важливо забезпечити гармонізацію облікових процедур із міжнародними стандартами. Це стосується відображення операцій із непрямим оподаткуванням відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), забезпечення належного обліку податкових пільг і звільнень відповідно до вимог донорів і місцевого законодавства.

Відповідно до цих ключових моментів, пропозиції щодо вдосконалення можуть полягати у наступних заходах:

1) впровадження єдиного електронного реєстру проектів та їхніх фаз для інтеграції даних щодо обліку непрямих податків;

2) розробка автоматизованого механізму моніторингу операцій із непрямыми податками з використанням сучасних ERP-систем;

3) формування плану резервного ресурсу для підтримки пікових періодів завершення фаз (2025 рік) із залученням додаткових фахівців;

4) оцінка ризиків податкових перевірок для кожної фази проектів із метою мінімізації штрафів та забезпечення відповідності законодавству.

Таким чином, це демонструє потребу в інноваційних облікових процесах, що сприятимуть ефективному управлінню – зокрема проектами МТД – в умовах змін і продовження їх діяльності на благо спільнот та країни.

Непрямі податки є важливим інструментом економічної політики, що впливає на формування державних доходів і регулювання споживання. Їх значення особливо зростає в умовах сучасних економічних викликів, коли потрібна максимальна мобілізація ресурсів для забезпечення стійкого розвитку країни.

Система непрямого оподаткування має значний вплив на еластичність податкових надходжень, формування конкурентного середовища та стимулювання економічного зростання, а також має пряме відношення до проектів МТД, що запроваджуються в Україні за умов звільнення від оподаткування ПДВ.

Отже удосконалення обліково-аналітичного забезпечення непрямого оподаткування дозволить забезпечити точність і прозорість фінансових операцій, знизити ризики податкових правопорушень та підвищити ефективність управління податковими надходженнями. Зокрема, це може передбачати:

- 1) впровадження сучасних інформаційних систем для моніторингу та адміністрування податкових пільг;
- 2) розробку стандартів ведення обліку з урахуванням специфіки операцій із непрямыми податками;
- 3) підвищення кваліфікації податкових і фінансових спеціалістів для роботи з новими інструментами та процедурами.

Важливим аспектом є гармонізація національної системи оподаткування з міжнародними стандартами, що дозволить інтегрувати національну економіку у глобальний ринок, забезпечити довіру міжнародних партнерів і підвищити інвестиційну привабливість України.

Таким чином, подальше вдосконалення системи непрямого оподаткування є необхідною умовою для стабільного економічного розвитку, ефективного управління фінансовими потоками та забезпечення соціально-економічного добробуту. Окреслені аспекти потребують більш детального вивчення та глибокого наукового дослідження. Їх результати мають стати основою для розробки науково обґрунтованих підходів до модернізації існуючої системи справляння та адміністрування непрямих податків. Такий підхід створить сприятливе середовище для розвитку бізнесу в Україні, стимулюватиме впровадження інновацій, підвищить конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, а також сприятиме зростанню споживчого попиту на внутрішньому ринку.

Крім того, ефективне реформування системи непрямого оподаткування забезпечить постійне збільшення податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів

та цільових державних фондів. Це створить фінансову основу для реалізації ключових соціально-економічних програм та сприятиме досягненню економічної стабільності та сталого розвитку, дасть змогу сформувати ефективну та прозору систему адміністрування непрямих податків, що стане важливим елементом інтеграції України до світових ринків та забезпечить довіру як вітчизняних, так і міжнародних донорів МТД та інвесторів.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі роботи було досліджено особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги. ФПСУ щомісяця складає детальний звіт про звільнення від сплати ПДВ, який відповідно до податкового законодавства України подається до податкових органів. Паралельно формується загальний звіт, який надсилається до головного офісу для забезпечення прозорості та моніторингу фінансових операцій. Внутрішній аудит діяльності ФПСУ проводиться щорічно, щоб оцінити відповідність внутрішніх процесів політикам і процедурам організації, а також вимогам донора.

З огляду на мету дослідження та специфіку діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», у магістерській роботі проведено експертне опитування для оцінки якості обліково-аналітичного забезпечення, яке використовується в межах проекту ФПСУ з надання міжнародної технічної допомоги. У рамках дослідження запропоновано перелік ключових складових оцінки, розроблених спеціально для потреб ФПСУ. Для проведення дослідження було запрошено шість експертів, яким було надано підготовлений опитувальний лист для ранжування критеріїв якості обліково-аналітичного забезпечення. Отримане значення коефіцієнту конкордації W свідчить про узгодженість думок експертів на 79,2%, що відповідає високому ступеню узгодженості, та надає можливість розглядати результати опитування як релевантні. Ранжування показало, що найбільш важливими критеріями, на які у першу чергу слід звернути увагу під час розробки заходів з удосконалення обліково-аналітичного та програмного забезпечення ФПСУ, є наступні:

конфіденційність і безпека облікових даних; рівень кваліфікації співробітників; відповідність внутрішнім політикам та кращим практикам.

Аналіз статистики реєстрації проектів МТД за відкритими даними Секретаріату Кабінету Міністрів України за 2018 - 2024 рр. показав, що у 2018 - 2020 рр. спостерігався поступовий приріст кількості зареєстрованих проектів МТД. Це має вплив на облікові процеси непрямого оподаткування. Унаслідок збільшення кількості зареєстрованих проектів зростає обсяг операцій, пов'язаних із непрямим оподаткуванням (закупівлі, звільнення від ПДВ, податковий кредит). Це потребує уніфікації процедур відображення податкових операцій; та централізованого обліку пільг із ПДВ за всіма проектами. Оскільки проекти МТД часто фінансуються міжнародними організаціями, важливо забезпечити гармонізацію облікових процедур із міжнародними стандартами. Це стосується відображення операцій із непрямим оподаткуванням відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), забезпечення належного обліку податкових пільг і звільнень відповідно до вимог донорів і місцевого законодавства.

ВИСНОВКИ

У першому розділі роботи було приділено увагу сутності непрямих податків, що мають певні особливості. Серед переваг можна виділити їхню відносну простоту у сплаті, стабільність та регулярність надходжень до бюджету, а також політичну зручність, оскільки вони менш помітні для споживачів, оскільки включаються в ціну товарів та послуг. Це створює ефект «прихованого» оподаткування, що робить їх менш помітними порівняно з прямими податками. Крім того, непрямі податки зазвичай не потребують значних адміністративних витрат на їх справляння.

Непрямі податки займають ключове місце у податковій системі України, будучи одними з основних джерел надходжень до державного бюджету. За даними державної статистики за 2023 р. понад 1,2 трлн. грн. склала сума податків та митних надходжень до бюджету, що на 24,4% більше 2022 р. З них сплата ПДВ склала 214,6 млрд. грн., також чималу суму принесли сплати акцизного податку – 103,4 млрд. грн. Митні платежі було сплачено у розмірі 459,8 млрд. грн. За результатами структурного аналізу платежів до державного бюджету зроблено висновок, що загальна доля платежів непрямого оподаткування України значно перевищує долю прямого державного оподаткування: 65% проти 35%, що не відповідає тенденціям оподаткування розвинених країн світу.

Отже у рамках Угоди про асоціацію з ЄС, Україні потрібно гармонізувати податкову політику – це важливо не лише для спрощення міжнародної торгівлі, але й для залучення іноземних інвестицій. Це дасть змогу поступово імплементувати прогресивну практику та гармонізовані механізми оподаткування країн ЄС в Україні. Вивчення еволюції податкових систем інших країн допоможе Україні уникнути тих самих помилок, які раніше негативно впливали на економіку інших держав. Аналіз реформ дозволить розробити ефективну систему оподаткування, яка буде справедливою, збалансованою та сприятиме сталому економічному зростанню національної економіки та її конкурентних переваг.

У другому розділі магістерської роботи було надано характеристику «Кімонікс Інтернешнл Інк.» як приватної міжнародної фірми з розвитку, що наразі впроваджує проект «Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ). Метою програми ФПСУ є створення покращених умов для української держави, у партнерстві з громадянським суспільством і приватним сектором, щоб очолити інклюзивне національне відновлення та відродження в контексті військових дій. Проведено аналіз основних показників діяльності компанії, встановлено, що основні витрати для реалізації програми йдуть на закупівлю спеціального обладнання та/або послуги (95,37%). Це основна частина витрат, що охоплює майже весь бюджет – обладнання чи спеціалізовані послуги, які є ключовими для реалізації програми: транспортні засоби та запчастини, включаючи автомобілі, інженерну техніку, причепи, транспортні послуги.

Основні господарські операції «Кімонікс Інтернешнл Інк.» (ФПСУ) побудовані навколо надання грантів бенефіціарам та закупівель за договорами та платіжних операцій на основі факту отримання товарів чи послуг. «Кімонікс Інтернешнл Інк.» працює за загально визнаними принципами бухгалтерського обліку (англ. Generally Accepted Accounting Principles, GAAP) із використанням спеціалізованого програмного забезпечення ABACUS Bridge. Проаналізовано особливості бухгалтерської діяльності фінансової команди ФПСУ, увагу приділено системі внутрішнього контролю, що запроваджено політикою «Кімонікс Інтернешнл Інк.».

Також досліджено особливості обліку та звітності з непрямого оподаткування на прикладі діяльності «Кімонікс Інтернешнл Інк.», що виконує проект МТД ФПСУ, встановлено порядок підготовки документів на засвідчення свого права на податкові пільги відповідно до міжнародних договорів України та для надання підстав для звільнення від сплати ПДВ – відповідно до умов діючого податкового законодавства України для постачальників. Встановлено, що під час реалізації проекту ФПСУ податкове навантаження на кошти міжнародної технічної допомоги склало лише 0,03% у вигляді ПДВ, що є мінімальним показником. Це дозволило спрямувати 45,98% коштів на підтримку приватного сектору та

неурядових організацій, зокрема малого та середнього бізнесу. Значна частина товарів і послуг для проекту була придбана саме у таких підприємств, що сприяло їхньому розвитку та стимулювало економічне зростання. У результаті грантова підтримка не лише розвиває особистісний потенціал бенефіціарів, але й сприяє сталому розвитку країни, забезпечуючи довгострокові позитивні зміни для суспільства.

Таким чином, ефективне використання коштів МТД з мінімальним податковим навантаженням дозволяє не лише забезпечувати реалізацію поточних проектів, але й створювати умови для довготривалого економічного та соціального розвитку. Підтримка малого та середнього бізнесу, яка здійснюється в рамках таких проектів, стимулює підприємницьку активність, сприяє створенню нових робочих місць і зростанню добробуту населення. В результаті, подібні ініціативи стають вагомим внеском у сталий розвиток країни та підвищення її конкурентоспроможності на глобальній арені.

У третьому розділі роботи було досліджено особливості аудиту компанії міжнародної технічної допомоги. ФПСУ щомісяця складає детальний звіт про звільнення від сплати ПДВ, який відповідно до податкового законодавства України подається до податкових органів. Паралельно формується загальний звіт, який надсилається до головного офісу для забезпечення прозорості та моніторингу фінансових операцій. Внутрішній аудит діяльності ФПСУ проводиться щорічно, щоб оцінити відповідність внутрішніх процесів політикам і процедурам організації, а також вимогам донора.

З огляду на мету дослідження та специфіку діяльності компанії «Кімонікс Інтернешнл Інк.», у магістерській роботі проведено експертне опитування для оцінки якості обліково-аналітичного забезпечення, яке використовується в межах проекту ФПСУ з надання міжнародної технічної допомоги. У рамках дослідження запропоновано перелік ключових складових експертної оцінки, розроблених спеціально для потреб ФПСУ. Для проведення дослідження було запрошено шість експертів: спеціалістів, що є ключовими співробітниками ФПСУ, входять до складу фінансової команди та безпосередньо працюють з даним забезпеченням. За

результатами самоцінювання зроблено висновок, що обрана група експертів має досить високі значення рівня компетентності, тож ці експерти можуть бути залучені до подальшої роботи. Далі експертам було надано підготовлений опитувальний лист для ранжування критеріїв якості обліково-аналітичного забезпечення. Отримане значення коефіцієнту конкордації W свідчить про узгодженість думок експертів на 79,2%, що відповідає високому ступеню узгодженості, та надає можливість розглядати результати опитування як релевантні. Ранжування показало, що найбільш важливими критеріями, на які у першу чергу слід звернути увагу під час розробки заходів з удосконалення обліково-аналітичного та програмного забезпечення ФПСУ, є наступні:

- 1) конфіденційність і безпека облікових даних;
- 2) рівень кваліфікації співробітників
- 3) відповідність внутрішнім політикам та кращим практикам.

Аналіз статистики реєстрації проектів МТД за відкритими даними Секретаріату Кабінету Міністрів України за 2018 - 2024 рр. показав, що у 2018 - 2020 рр. спостерігався поступовий приріст кількості зареєстрованих проектів МТД. Це має вплив на облікові процеси непрямого оподаткування. Унаслідок збільшення кількості зареєстрованих проектів зростає обсяг операцій, пов'язаних із непрямим оподаткуванням (закупівлі, звільнення від ПДВ, податковий кредит). Це потребує уніфікації процедур відображення податкових операцій; та централізованого обліку пільг із ПДВ за всіма проектами. Оскільки проекти МТД часто фінансуються міжнародними організаціями, важливо забезпечити гармонізацію облікових процедур із міжнародними стандартами. Це стосується відображення операцій із непрямим оподаткуванням відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), забезпечення належного обліку податкових пільг і звільнень відповідно до вимог донорів і місцевого законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронська О. О. Податки в Україні : від теорії до практики : навч. посіб. 4-те вид. Дніпро : Акцент ПП, 2021. 531 с.
2. Грідчіна М. В., Тропіна В. Б., Варениченко Л. Л. Податкова система : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 160 с.
3. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 412 с.
4. Іванишина О. С., Прокопенко І. А., Панура Ю. В. Удосконалення податкової системи як фактор підвищення фінансової безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8775> DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.75 (дата звернення: 15.09.2024).
5. Крисоватий А. І., Мельник В. М., Кошук Т. В., Податкові трансформації в ЄС та податкова політика України в контексті євроінтеграції. Монографія. Тернопіль, ТНЕУ, 2014. 236 с.
6. Іванов Ю. Б., Полякова О. Ю. Типологія криз неекономічного походження в контексті превентивної антикризової політики для України. *Бізнес Інформ*. 2022. №11. С. 22–30. DOI: 10.32983/2222-4459-2022-11-22-30 (дата звернення: 15.09.2024).
7. Васильцова О. П., Абрамова О. С. Проблеми контролю та оподаткування підприємницької діяльності. *Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції до 80-річчя від дня заснування банківського інституту (17 травня 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]*. С. 105-108. URL : <https://ekhnuir.karazin.ua/items/a418cd45-b318-4e94-8a47-823e5813d661> (дата звернення: 15.09.2024).
8. Васильцова О. П., Абрамова О. С. Звільнення від ПДВ у проектах міжнародної допомоги як інструмент оптимізації витрат. *Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку:*

збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (20 листопада 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. С. 292-294.

9. Ватуля І. Д., Ватуля М. І., Рибалко Л. В. Податки, збори, платежі : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2006. 352 с.

10. Словник фінансово-правових термінів. За заг. ред. д. ю.н., проф. Л. К. Воронової. 2-е вид., переробл. і доповн. Київ : Алерта, 2011. 558 с.

11. Податковий кодекс України : Закон України від 23.12.2010 р. № 2856-VI. Дата оновлення: 01.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 02.12.2024).

12. Орлик В., Орлик С. Історія оподаткування України (з часів Київської Русі – до сьогодення). *Вісник податкової служби України*. 2013. № 45. С. 5-54.

13. Momsbroschuren (SKV 552). Податкове агентство Швеції. URL : www.skatteverket.se. (дата звернення: 21.09.2024).

14. Податки та податкова система Канади. URL : <https://migrant.biz.ua/kanada/finansy-kanada/podatky-ta-podatкова-systema-kanady.html> (дата звернення: 21.09.2024).

15. Іванов Ю. Б. Податкова система : навч. посібн. Харків : Видавничий дім «ІНЖЕК», 2018. 398 с.

16. VAT Rates in Europe, 2024. Tax Foundation Europe : site. URL : <https://taxfoundation.org/data/all/eu/value-added-tax-2024-vat-rates-europe/> (дата звернення: 25.09.2024).

17. Міністерство фінансів - підсумки 2023. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України : сайт. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/ministerstvo-finansiv-pidsumky-2023> (дата звернення: 03.09.2024).

18. Публічний звіт ДПС 2023. Державна податкова служба України : сайт. URL : <https://tax.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/791153.html> (дата звернення: 21.09.2024).

19. Звіти про виконання Плану роботи Держмитслужби за 2023 рік. Державна митна служба України : сайт. URL : <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti> (дата звернення: 10.10.2024).

20. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої [...]. Міжнародний документ 984-011 від 27.06.2014. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 09.10.2024)

21. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Дата оновлення: 31.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 02.12.2024).

22. Про митний тариф України: Закон України від 19.10.2022 р. № 2697-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text> (дата звернення: 09.10.2024)

23. Пархоменко Н. М. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом: методи, етапи, види. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 338-343.

24. Chemonics : Official site. URL : <https://chemonics.com/> (дата звернення: 09.08.2024).

25. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії стосовно технічної допомоги : Міжнародний документ від 10.02.1993 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_004#Text (дата звернення: 04.10.2024).

26. Generally Accepted Accounting Principles. Accounting.com, a Red Ventures Company : site. URL : <https://www.accounting.com/resources/gaap/> (дата звернення: 02.09.2024).

27. Federal Acquisition Regulation, FAR 52.245-1 URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CFR-2008-title48-vol2/pdf/CFR-2008-title48-vol2-sec52-245-1.pdf> (дата звернення: 30.10.2024).

28. AIDAR 752.245-70 URL:<https://www.acquisition.gov/aidar/752.245-70-government-property%E2%80%9494usaid-reporting-requirements>. (дата звернення: 30.10.2024).

29. Дмитрик О. О., Токарева К. О. Податкові пільги як форма державної допомоги суб'єктам підприємництва. *Право та інноваційне суспільство*. 2019. № 1 (12). DOI: 10.31359/2309-9275-2019-12-1-80

30. Господарський Кодекс України : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 19.10.2024).

31. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text> (дата звернення: 19.10.2024).

32. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text> (дата звернення: 19.10.2024).

33. Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 83. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.10.2024)

34. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова Кабінету міністрів України від 15.02.2002 р. № 153. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.11.2024).

35. Про внесення змін до Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова Кабінету міністрів України від 04.07.2012 р. № 623. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/623-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.11.2024).

36. Світлична Т. І., Дріль Н. В. Конспект лекцій з дисципліни «Прогнозування». Харків : ХНАМГ, 2010. 112 с.

37. Дружиніна В. Використання експертного методу для оцінки конкурентоспроможності ресторанних закладів у туристичній сфері. *Економіка та суспільство*, 2019. вип. 20. С. 80-87. DOI: 10.32782/2524-0072/2019-20-30.

38. Урядовий портал. Міжнародна допомога. URL:
<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga> (дата звернення:
15.11.2024)

Додаток А

Додаток до листа ДСНС

РЕЗУЛЬТАТИ
поточного моніторингу проекту міжнародної технічної допомоги
Фонд “Партнерство за сильну Україну”

Піврічний/річний (зазначити необхідне)	Піврічний
Період звітування	01.01.2023— 30.06.2023
1. Вихідні дані проекту (програми)	
Партнер з розвитку	Уряд Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії через Міністерство закордонних справ, у справах співдружності і міжнародного розвитку Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії (FDCO)
Бенефіціар	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
Реципієнт	ДСНС
Номер реєстраційної картки проекту	4915-05 від 25.11.2022
2. Інформація про досягнення очікуваних результатів	
Узагальнені результати впровадження проекту (програми)	Зміцнення опірності України до нестабільності та конфлікту, готовність України до плавного соціального, економічного та політичного переходу після політичного врегулювання конфлікту
Посилання на інтернет-ресурси, де розміщено інформацію про результати реалізації проекту (програми) та інші матеріали або документи, розроблені в рамках проекту (програми)	Інформацію про хід реалізації проекту та звіти про результати розміщуються на офіційному сайті ДСНС: https://www.dsns.gov.ua
Загальна сума витрачених коштів міжнародної технічної допомоги під час реалізації проекту (програми) на кінець звітного періоду (за наявності), у тому числі за категоріями:	Управління фінансовими ресурсами здійснюється Кімонікс Інтернешнл Інк./Chemonics International Inc.
послуги з організації тренінгів, навчання, опитування, інформаційні кампанії	
консультаційні послуги	
обладнання та витратні матеріали	102 251 994, 15 грн
будівельні, ремонтні роботи, технічний нагляд	
адміністративні витрати виконавця	

Закінчення Додатка А

2

3. Порівняння запланованих результатів проекту (програми) з досягнутими		
Кількісні та/або якісні критерії результативності проекту (програми)	Заплановані результати на кінець звітного періоду	Фактичні результати на кінець звітного періоду
Якісне та своєчасне виконання усіх запланованих в межах проекту заходів, зокрема передача/отримання обладнання та проведення тренінгів для рятувальників.	Проведення роботи стосовно: отримання різноманітного аварійно-рятувального обладнання для потреб ДСНС; проведення тренінгів для рятувальників.	Упродовж першого півріччя 2023 року для посилення спроможності органів і підрозділів ДСНС у сферах розмінування, пожежогасіння, проведення різноманітних аварійно-рятувальних робіт, водолазних, верхолазних отримано сучасне різноманітне спеціальне обладнання. Також проведено тренінги з домедичної підготовки.
4. Проблемні питання та/або пропозиції		
Проблемні питання відсутні.		

Відповідальна особа

головний фахівець Відділу
впровадження реформ органів
та підрозділів цивільного
захисту

(підпис)

I.M. ЗАХАРОВ

(ініціали та прізвище)

Керівник реципієнта

Голова

(підпис)

С.І. КРУК

(ініціали та прізвище)